

RAPORTI I VLERËSIMIT TË NDIKIMIT	
EMËRTIMI I PROPOZIMIT TË POLITIKËS	Projektiligj “ Për kontrollet zyrtare dhe veprimtari të tjera zyrtare të kryera për të garantuar zbatimin e legjislacionit mbi ushqimin dhe ushqimin për kafshë, rregullimeve mbi shëndetin dhe mirëqenien e kafshëve si dhe mbi shëndetin e bimëve dhe produkteve për mbrojtjen e bimëve në Republikën e Shqipërisë”
MINISTRIA UDHËHEQËSE	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural
FAZA E POLITIKËS/VLERËSIMIT TË NDIKIMIT	Në përpunim
BURIMI I PROPOZIMIT TË POLITIKËS	I brendshëm
DIREKTIVË/RREGULLORE E BE-së	Përafrim i pjesshëm me Rregulloren Evropiane (BE) 2017/625 “Mbi kontrollet zyrtare dhe aktivitetet e tjera zyrtare të kryera për të siguruar zbatimin e ligjit për ushqimin dhe ushqimin për kafshët, rregullat për shëndetin dhe mirëqenien e kafshëve, shëndetin e bimëve dhe produktet për mbrojtjen e bimëve”
PUBLIKIMET DHE STRATEGJITË E LIDHURA	- Vendim i Këshillit të Ministrave Nr. 460, datë 29.6.2022 “Strategjia për bujqësinë, zhvillimin rural dhe peshkimin 2021-2027”; - Vendim i Këshillit të Ministrave Nr. 16, datë 11.1.2024 ”Plani Kombëtar për Integrimin Evropian 2024” - Vendim i Këshillit të Ministrave Nr. 366, datë 16.6.2023 ”Strategjia Kombëtare për Sigurinë Ushqimore 2023 – 2027”. - Programi Qeverisës 2021-2025; - Agjenda e Gjelbër për Ballkanin Perëndimor.
DATA E KONSULTIMIT PUBLIK	19.08.2025 deri më 16.09.2025
DATA E VLERËSIMIT TË NDIKIMIT	
A E KA SHQYRTUAR KRYEMINISTRIA VLERËSIMIN E NDIKIMIT? NËSE PO, JEPNI DATËN E SHQYRTIMIT	Jo
NUMRI I VLERËSIMIT TË NDIKIMIT	2025 - MBZHR- Nr.

**TE DHËNA KONTAKTI
(EMRI, E-MAIL, NUMRI I
TELEFONIT TËPERSONIT
TË KONTAKTIT)**

Adra Gjongecaj
e-mail-i: Adra.gjongecaj@bujqesia.gov.al
numri i telefonit: 0692325402
Eneida Sokoli
e-mail-i: Eneida.sokoli@bujqesia.gov.al
numri i telefonit: 0695612584
e-mail-i: Matilda.Xhepa@bujqesia.gov.al
numri i telefonit: 0688384074

**PJESA 1: PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE
(Maksimumi 2 faqe)**

PËRKUFIZIMI I PROBLEMIT

Cili është problemi në shqyrtim dhe cilat janë shkaqet e tij? Pse është e nevojshme ndërhyrja qeverisë?

Harmonizimi i kuadrit ligjor të brendshëm me atë europian në fushën e sigurisë ushqimore shëndetin dhe mirëqënien e kafshë si dhe shëndetin e bimëve, ka objektiv të shumëfishtë:

- Trajtimi me prioritet i sigurisë së shëndetit të njeriut dhe të kafshëve para së gjithave menjëherë me miratimin dhe hyrjen në fuqi të nismës ligjore.
- Forcimi i mjedisit rregullator në funksion të përmirësimit të mbrojtjes së shëndetit të konsumatorëve, shëndetit të kafshëve dhe shëndetit të bimëve menjëherë me miratimin dhe hyrjen në fuqi të nismës ligjore.
- Ruajtja dhe trajtimi i kujdesshëm i interesave të operatorëve të biznesit në fushën e sigurisë ushqimmëre menjëherë me miratimin dhe hyrjen në fuqi të nismës ligjore.
- Krijimi i aksesit të pakufizuar dhe rritjen e aftësive konkurruese për Shqipërinë në tregjet ndërkombëtare të ushqimit 5 vite pas hyrjes në fuqi të nismës ligjore.
- Promovimi i prodhimit dhe i cilësisë së qëndrueshme të ushqimit nëpërmjet zhvillimit të një sektori konkurrues dhe inovativ agroushqimor 1 vit nga hyrja në fuqi e nismës ligjore.
- Forcimi i kapacitetet institucionale dhe administrative drejt harmonizimit të Acquis Communautaire të BE-së në fushën e sigurisë ushqimore, shëndetit të kafshëve dhe të bimëve 1 vit pas hyrjes në fuqi të nismës ligjore.

Me përafrimi i legjislacionit të Shqipërisë me *acquis communautaire* në fushën e sigurisë ushqimore synohet që Shqipëria të zbatojë të njëjtat standarte me BE-në në përputhje me standartet dhe kërkesat përkatëse të zinxhirit ushqimor duke verifikuar para së gjithave operatorët e bizneseve dhe mallrat që do të qarkullojnë në tregun e brendshëm dhe atë të BE-së (qoftë të prodhuara ose të importuara nga BE-ja apo vendet e tjera të treta).

Të gjithë operatorët e biznesit i nënshtrohen kontrolleve zyrtare pavarësisht nga kategorizimi i tyre si biznese të mëdha ose të vogla, në varësi të rrezikut që mund të paraqesin për sigurinë e zinxhirit agro-ushqimor. Në fakt, bizneset më të vogla, duke përfshirë mikro-ndërmarrjet, përfaqësojnë më shumë se gjysmën e numrit total të operatorëve dhe mund të paraqesin rreziqe serioze në disa fusha pavarësisht shkallës së reduktuar të aktiviteteve të tyre.

Qëllim kryesor i këtij projekligji është rregullimi ligjor i kontrolleve zyrtare përgjatë zinxhirit agro-ushqimor përmes një qasjeje të integruar dhe uniforme. Projekligji ofron një kornizë të përgjithshme për kontrollet zyrtare në sektorët e ligjit për ushqimin dhe ushqimin e kafshëve, shëndetit të kafshëve dhe rregullave të mirëqenies së kafshëve, duke përcaktuar rregulla që rregullojnë si organizimin ashtu edhe financimin e këtyre kontrolleve zyrtare.

Problematikat e evidentuara kanë përgjithësisht natyrë rregullatore dhe paraqiten si më poshtë:

- Mungesa e një mjedisi rregullator të posaçëm i cili do t'i shërbejë përmirësimit të mbrojtjes së shëndetit të konsumatorëve, shëndetit të kafshëve dhe shëndetit të bimëve duke plotësuar mungesën e kuadrit ligjor të posaçëm dhe unifikues për kontrollet zyrtare.
- Mungesë e trajtimit të problematikës bazuar në risk në disa fusha specifike.
- Akses i kufizuar dhe aftësi të dobëta konkurruese të Shqipërisë në tregjet ndërkombëtare të ushqimit.
- Kapacitete jo të mjaftueshme institucionale dhe administrative në funksion të harmonizimit të *acquis communautaire* të BE-së në fushën e sigurisë ushqimore, shëndetit të kafshëve dhe të bimëve.

1. Mungesa e kuadrit ligjor të posaçëm dhe unifikues për kontrollet zyrtare

- Kuadri ligjor në fuqi nuk është në përputhje me parimet dhe kërkesat e përcaktuara në Rregulloren 2017/625.
- Mospërputhje dhe boshllëqe ligjore pasi sektorëve u mungojnë dispozita përkatëse ligjore që sigurojnë llogaridhënien, qëndrueshmërinë dhe efektivitetin gjatë aktivitetit të tyre.
- Autoritetet e kontrollit veprojnë në bazë të qasjeve të ndryshme ligjore rrjedhimisht dhe nën kushte të ndryshme kjo në varësi të rregullave specifike për zinxhirit agro-ushqimor në ndërkohë duke mos justifikuar ndryshimin e bazës ligjore mbi të cilën ata veprojnë.
- Duke zbatuar legjislacionin e njëjtë me atë të BE-së për zinxhirin agro-ushqimor mundësohet monitorimi i kërkesave përkatëse dhe sigurimi i zbatimit të tyre në mënyrë efektive në të gjithë hapësirën e BE-së, në të njëjtën kohë duke verifikuar aktivitetet dhe që mallrat e operatorëve të vendosura në tregun e BE-së (qoftë të prodhuara në BE ose të importuara nga vendet e treta) përputhen me standardet dhe kërkesat përkatëse të zinxhirit agro-ushqimor.

2. Mungesë e trajtimit të problematikës bazuar në risk në disa fusha specifike

- Mungesa e ushtrimit të kontrolleve zyrtare me bazë risku gjatë importit për mallra të caktuara siç janë mbetjet e produkteve veterinarë.

- Mungesë e mekanizmit të duhur për të vlerësuar riskun që paraqitet në kufi nga një mall i caktuar, OB apo shteti nga i cili importohet.
- Ushtrimi i kontrollit i pabazuar në risk sjell anazhim të panevojshëm duke keqpërdorur shërbimet publike dhe duke sjellë ngarkesë të panevojshme për operatorët (koha, stafi, paisjet dhe objektet e mobiluara për të lënuar kontrollet.

3. Akses i kufizuar dhe aftësi të dobëta konkurruese të Shqipërisë në tregjet ndërkombëtare të ushqimit

Shqipëria kërkohet të miratojë dhe të zbatojë politikat e sigurisë agroushqimore, të cilat nga ana e tyre sigurojnë që çdo palë e interesuar të kuptojë dhe të luajë siç duhet rolin e tyre. Zbatimi efektiv këtyre politikave kërkon përkufizimin e qartë të roleve dhe përgjegjësiave për çdo palë të përfshirë dhe angazhimin e tyre në vijimësi për zbatimin e objektivave të politikës brenda kompetencave të tyre përkatëse përmes planeve për zbatimin e politikave. Kjo politikë përcakton parimet kryesore të njohura ndërkombëtarisht, sipas të cilave sistemet e prodhimit agroushqimor në Shqipëri duhet të rregullohen për të garantuar mbrojtjen e shëndetit të konsumatorit, shëndetin e kafshëve dhe bimëve, duke lehtësuar inovacionin dhe tregtinë duke siguruar kështu akses të pakufizuar në tregjet ndërkombëtare dhe tregun e BE-së me vëmendje të veçantë.

5. Dobësitë e kuadrit ligjor shqiptar në fuqi

Aktualisht, në sistemin rregullator shqiptar ka disa mangësi specifike, në veçanti baza e kufizuar e provave për fusha kyç, si: i. incidenca në nivel vendi e rreziqeve dhe sëmundjeve të shkaktuara nga ushqimi, duke përfshirë rreziqet dhe sëmundjet për shëndetin e kafshëve; ii. kostoja ekonomike e ushqimeve të pasigurta; dhe iii. efikasiteti i ndërhyrjeve në sigurinë ushqimore. Këto mangësi lidhen me numrin e skenarëve ekzistues, duke përfshirë faktorë institucionalë, si copëzimi i zinxhirëve të vlerave ushqimore dhe mandatet institucionale publike, si dhe mungesa e përfaqësimit të efektshëm të konsumatorëve dhe operatorëve të bizneseve ushqimore. Për të forcuar sistemin rregullator duhen adresuar një sërë sfidash specifike, që përfshijnë disponueshmërinë e të dhënave për informim të monitorimit dhe mbikëqyrjes me bazë risku, pikat e dobëta që ekzistojnë në sistemet e sigurisë ushqimore dhe të shëndetit të kafshëve, lidhur me evidencat shkencore, infrastrukturën e nevojshme, burimet e trajnuara njerëzore, kulturën e sigurisë ushqimore dhe rregulloret e zbatueshme¹.

6. Kapacitete jo të mjaftueshme institucionale dhe administrative në funksion të harmonizimit të *acquis communautaire* të BE-së

Kjo politikë propozon rregulla dhe kritere në funksion të ruajtjes së shëndetit të njerëzve, kafshëve dhe mjedisit në përputhje me qasjen “One Health”, e cila njeh ndërlidhjet midis këtyre fushave kyçe të bujqësisë. Kjo politikë mbulon të gjitha fazat përgjatë zinxhirit nga ferma në tavolinë, duke përfshirë kontrollin e sigurisë së ushqimit dhe ushqimit të kafshëve, shëndetin dhe mirëqenien e kafshëve dhe shëndetin e bimëve. Për realizimin e vizionit, zbatimin e rregullave dhe parashikimeve që sjell Rregullorja 2017/625, e cila përafrohet në kuadrin ligjor shqiptar, nevojitet jo vetëm puna për sjelljen e kësaj politike objektivisht si pjesë e piramidës ligjore në shtetin tonë por edhe egzistencën e njësive

¹ Vendim Nr. 366, datë 16.6.2023 “Për miratimin e strategjisë kombëtare të sigurisë ushqimore 2023–2027”, fq.3

përkatëse të cilat do t'a zbatojnë atë në praktikë. Detyrat janë të mirëpërcaktuara por për zbatimin e tyre nevojiten ekspertë të fushave të caktuara për të cilët trajnimi duhet të jetë i vazhdueshëm në përpjekje për arritjen e standarteve europiane në afat dhe me rezultate të larta.

Grupet e ndikuar janë:

- o Qeveria;
- o Fermerët, kultivuesit e bimëve dhe kafshëve;
- o Industria përpunuese/ushqimore, me theks të veçantë në prodhimin e ushqimit me \ origjinë shtazore;
- o Organizatat e prodhuesve dhe shoqatat e prodhuesve bujqësorë;
- o Komuniteti dhe shoqëria.

OBJEKTIVAT

Cilat janë objektivat dhe efektet e synuara të propozimit?

Objektivat kryesore të politikës së këtij projektligji janë siç vijon:

1. Trajtimi me prioritet i sigurisë së shëndetit të njeriut dhe të kafshëve para së gjithave.
2. Forcimi i mjedisit rregullator në funksion të përmirësimit të mbrojtjes së shëndetit të konsumatorëve, shëndetit të kafshëve dhe shëndetit të bimëve.
3. Ruajtja dhe trajtimi i kujdesshëm i interesave të operatorëve të biznesit në fushën e sigurisë ushqimore.
4. Krijimi i aksesit të pakufizuar dhe rritjen e aftësive konkurruese për Shqipërinë në tregjet ndërkombëtare të ushqimit.
5. Promovimi i prodhimit dhe i cilësisë së qëndrueshme të ushqimit nëpërmjet zhvillimit të një sektori konkurrues dhe inovativ agroushqimor.
6. Forcimi i kapacitetet institucionale dhe administrative drejt harmonizimit të Acquis Communautaire të BE-së në fushën e sigurisë ushqimore, shëndetit të kafshëve dhe të bimëve.

OPSIONET E POLITIKAVE

Cilat janë opsionet kryesore të politikave, duke përfshirë mënyrat ndaj rregullimit? Duhet të bëni krahasimin e avantazheve/përfitimeve kryesore dhe të dizavantazheve/kostove të opsioneve të mundshme. Duhet të përcaktoni detajet në lidhje me opsionin e preferuar.

Opsioni 0 – Ruajtja e status quo-së; Qëndrimi në gjendjen aktuale, duke zbatuar ligjet aktuale në fuqi për kontrollet zyrtare, nënkupton mos dhënien e një zgjidhjeje problematikave të evidentuara, mos adresimin e tyre me kahje nga BE si dhe mos plotësimin e detyrimeve për përafrimin ligjor me *acquis* e BE-së.

Opsioni 1 - (rregullator): Miratimi i një ligji të ri i cili unifikon kuadrin ligjor i cili përcakton rregullat për kontrollet zyrtare në fushën e sigurisë ushqimore, ushqimin dhe ushqimin për kafshë dhe mbrojtjen e bimëve duke dhënë jep zgjedhjen e duhur problematikave të evidentuara dhe duke ecur në drejtim të forcimit të tregut të brendshëm dhe atij european si rezultat i përmbushjes së standarteve europiane në këto fusha. Ky është

opsioni i zgjedhur nga ne si më i përshtatshëm, i cili trajton dhe zgjidh një sërë çështjesh problematike në kohë, dhe që jep rezultatet e duhura në raport objektivat që Qeveria synon të përmbushë. Harmonizimi me *acquisin* e BE-së bëhet me qëllim të krijimit të një qasje të integruar dhe uniforme ndaj kontrolleve zyrtare përgjatë zinxhirit agro-ushqimor. Nisma ligjore që propozojmë ofron një kuadër të përgjithshëm, të unifikuar për kontrollet zyrtare në sektorët e ushqimit dhe ushqimit për kafshë, duke përcaktuar dispozita të qarta për rregullimin, organizimin dhe financimin e kontrolleve zyrtare.

Opsioni 2 - (rregullator): Rishikimi i ndryshimeve ligjore në ligjislacionin aktual nuk adreson problematikat e evidentuara duke mos patur një kuadër ligjor solid dhe të unifikuar e duke mos marrë si pasojë rezultatet e pritshme në aspektin e përafrimit të legjislacionit me *acquis* por edhe duke mos dhënë zgjidhje problematikave si pasojë e fragmentizimit ligjor, identifikimin jo të plotë dhe mbivendosjen e kompetencave mes organeve zbatuese legjislative.

Opsioni 3 – (jorregullator): Ky opsion do të ishte forcimi i zbatimit të ligjit egzistues në fuqi nga strukturat kompetente. Trajnimi i stafit, forcimi i kërkesës së llogarisë, analizimi i terrenit më i shpeshtë etj. Qeveria mund të fokusohet në forcimin e zbatimit të rregulloreve dhe legjislacionit ekzistues, trajnimeve dhe mbikëqyrjes më të fortë të institucioneve dhe operatorëve të biznesit në këta sektorë. Ky opsion nuk ofron zgjidhjen e duhur për problematikat e evidentuara dhe as përmbushjen e qëllimeve që ka vënë Qeveria Shqiptare për arritjen e kushteve të anëtarësimit në BE.

ANALIZA E NDIKIMEVE

Cilat janë ndikimet e opsionit të preferuar? Kjo duhet të përfshijë ndikimet me vlerë monetare të përcaktuar dhe ndikimet pa vlerë monetare të përcaktuar mbi buxhetin dhe bizneset.

Opsioni i preferuar është **Opsioni 1 (rregullator)**: Miratimi i një ligji të ri i cili unifikon kuadrin ligjor i cili përcakton rregullat për kontrollet zyrtare në fushën e sigurisë ushqimore, ushqimin dhe ushqimin për kafshë dhe mbrojtjen e bimëve duke dhënë jep zgjedhjen e duhur problematikave të evidentuara dhe duke ecur në drejtim të forcimit të tregut të brendshëm dhe atij evropian si rezultat i përmbushjes së standarteve evropian në këto fusha. Ky është opsioni i zgjedhur nga ne si më i përshtatshëm, i cili trajton dhe zgjidh një sërë çështjesh problematike në kohë, dhe që jep rezultatet e duhura në raport objektivat që Qeveria synon të përmbushë.

Grupet e prekura:

Projektligji ndikon në mënyra të ndryshme mbi këto grupe:

1. Qeveria:

- Përmbush qëllimet e saj për standarte europiane dhe përafrimin e të BE-së me legjislacionin e brendshëm.
- Përforon kuadrin rregullator mbi kontrollet lidhur me ushqimin, ushqimin për kafshë, shëndetin e bimëve, sigurinë ushqimore, produktet mjekësore veterinare duke eliminuar fragmentizimin në të njëjtën kohë.
- Plotëson standardet e BE-së për sektorin bujqësor mbi kontrollet zyrtare, duke përmirësuar imazhin ndërkombëtar dhe plotësuar një kusht të rëndësishëm për anëtarësimin në BE.
- Modernizimi i sektorit të bujqësisë duke ofruar një bazë solide, të gjërë të të dhënave mbi sektorët e bujqësisë.

2. Fermerët:

- Duhet të përmbushin masa të reja biosigurie dhe standarde fermash.
 - Përfitime nga rritja e të ardhurave, standardeve të jetesës dhe akses në subvencione.
- 3. Komuniteti dhe shoqëria civile:**
- Përfitime sociale përmes modernizimit të sektorit bujqësor dhe përmirësimit të cilësisë së produkteve.
 - Hapja e vendeve të punës dhe përmirësimi i jetesës në zonat rurale
- 4. Punëmarrësit:**
- Mundësi të reja punësimi dhe zhvillimi profesional.
 - Lehtësi në mbarëvajtjen e tyre në zhvillimin e biznesit me rezultate në zgjerimin e aktivitetit ekonomik e për rrjedhojë rritjen e nevojës për punësime të reja.
 - Përmirësim i kushteve të punës dhe hapje e vendeve të punës në zonat rurale.
- 5. Operatorët e Bizneseve:**
- Përballen me kosto fillestare për përmbushjen e rregullave të reja dhe kushteve ligjore.
 - Përfitime nga rritja e tregut të brendshëm dhe hapja e tregjeve europiane.
 - Rritje e standardeve dhe cilësisë së produkteve, përmirësim i kushteve të punës dhe mundësi bashkëpunimi ndërkombëtar.
- 6. Prodhuesit e Produkteve me Origjinë Shtazore:**
- Përmirësim i cilësisë së produkteve dhe akses në tregjet ndërkombëtare.
 - Nevojë për investime në teknologji moderne, por kthimi i investimit është afatgjatë.
- 7. Industria Përpunuese:**
- Investime në makineri dhe teknologji për të përmbushur standardet e reja.
 - Rritje të shitjeve, sigurisë ushqimore dhe cilësisë së produkteve për konsumatorët.

Ndikimet Kryesore të Projektligjit:

1. Sociale:

- Nxiti rritjen e standarteve të jetesës përmes punësimit dhe zhvillimit rural.
- Përfitime për komunitetet rurale nga zhvillimi ekonomik dhe social.
- Përmbushje e kushteve për anëtarësimin në BE synim arritja e të cilit impakton në mënyrë thelbësore, pozitive shoqërinë shqiptare e cila bëhet pjesë e komunitetit europian me te drejta dhe detyrime të plota si shtet anëtar.

2. Ekonomike:

- Zhvillimet e bizneseve kanë efekte pozitive në rritjen e eksportit dhe tregtisë duke forcuar ekonominë kombëtare.
- Forcim dhe mirëfunksionim i tregut të brendshëm dhe rritje e aftësive konkurruese në tregun europian.
- Krijimi i aksesit të pakufizuar në tregun europian dhe më gjërë pritet të ketë impakt shumë pozitiv në ekonominë e vëndit, rritja e eksportit dhe tregtisë gjithashtu forcon ekonominë kombëtare.
- Përfitime nga investitorë të huaj dhe grantë nga BE;
- Investimet në standarde dhe teknologji krijojnë kosto fillestare, por përkthehen në përfitime afatgjata për të gjitha palët.

3. Mjedisore:

- Zhvillimi i sektorit bujqësisë në zonat rurale pritet të ketë ndikim pozitiv në ruajtjen e mjedisit dhe zhvillimin e qëndrueshëm të aktiviteteve bujqësore,

- Ligji i ri do të ketë një ndikim pozitiv të drejtpërdrejtë në mjedis nëpërmjet kontrollit dhe gjurmueshmërisë më të mirë të bimëve dhe duke reduktuar rrezikun e dëmeve të mëdha mjedisore që vijnë si rrjedhojë e përhapjes së dëmtuesve në territorin e Republikës së Shqipërisë.
- Më pak produkte për mbrojtjen e bimëve si rezultat i bimëve më të më të shëndetshme duke ulur njëkohësisht nivelin e ndikimit në mjedis të mbetjeve që vijnë nga PMB-të ose ambalazhimi i tyre.
- Modernizimi i sektorit të bujqësisë impakton rritjen e standarteve ekonomike të njësive ekonomike të cilat ndërmarrin veprimtari ekonomike në bujqësi ose mirëmbajnë tokën bujqësore në gjendje të mirë bujqësore dhe mjedisore brenda territorit të Republikës së Shqipërisë.

Kosto dhe Përfitime:

- **Kosto të Sektorit Privat:** paraqiten kosto ekonomike për operatorët e biznesit pasi parashikohen kosto të cilat do të paguheshin nga OB për kontrollet zyrtare. Tarifat zyrtare do të vendosen me Vendim të Këshillit të Ministrave.
- **Përfitime të Sektorit Privat:** Hapja e tregjeve europiane për kafshë, produkte shtazore dhe bimë, krijimi i aksesit të pakufizuar në tregun europian gjë e cila ka efekt përmirësimit të cilësisë dhe rritjen e të ardhurave nga eksporti.
- **Kosto të Sektorit Publik:** Nuk identifikohen kosto të sektorit publik pasi kompetencat do zbatohen nga strukturat egzistuese.
- **Përfitime të Sektorit Publik:** Nuk identifikohen kosto të reja të konsiderueshme për sektorin publik, pasi strukturat ekzistuese do të mbulojnë kompetencat. Përfitimet përfshijnë rritjen e të ardhurave nga taksat dhe doganat, si dhe përmirësimin e mirëqenies së shoqërisë në plan afatgjatë si dhe ulje e barrës në buxhetin e shtetit si pasjë e shpërndarjes së efekteve financiare të kryerjes së kontrolleve të OB-të.

Qëllim kryesor i këtij projekligji është rregullimi ligjor i kontrolleve zyrtare përgjatë zinxhirit agro-ushqimor përmes një qasjeje të integruar dhe uniforme. Projekligji ofron një kornizë të përgjithshme për kontrollet zyrtare në sektorët e ligjit për ushqimin dhe ushqimin e kafshëve, shëndetit të kafshëve dhe rregullave të mirëqenies së kafshëve, duke përcaktuar rregulla që rregullojnë si organizimin ashtu edhe financimin e këtyre kontrolleve zyrtare.

Opsioni i përzgjedhur nga ana jonë parashikon kosto për sektorin privat por pritet që këto kosto të jenë të kontrolluara të cilat nuk rëndojnë biznesin si dhe parashikimi i prejashtimeve të tjera. Pritshmëritë për ndikime afatgjata janë të larta dhe me rezultate pozitive sociale, ekonomike dhe mjedisore duke justifikuar kështu kostot. Rritja ekonomike dhe përmbushja e standardeve të BE-së pritet të kenë një ndikim pozitiv për zhvillimin e qëndrueshëm të bujqësisë dhe të vendit më gjërë, duke mbështetur kështu edhe objektivat kombëtare për integrim europian dhe mirëqenie të shtuar për shoqërinë.

ARSYETIMI I OPSIONIT TË PREFERUAR

Shpjegoni arsyet për zgjedhjen e opsionit të preferuar. Ju lutemi jepni nëse është e mundur koston dhe përfitimin me vlerë të përcaktuar monetare.

Opsioni i rekomanduar/i preferuar:

Nga analiza me shumë kritere e kryer për të katër opsionet tregoi se **Opsioni 1**, hartimi i projektligjit “Për kontrollet zyrtare” është vlerësuar me më shumë pikë duke e zgjedhur nga ana jonë si opsionin e preferuar. Ky opsioni është zgjedhur si opsioni më i përshtatshëm, më i plotësuar dhe më i zbatueshëm.

Opsioni 1 - (rregullator): Miratimi i një ligji të ri i cili unifikon kuadrin ligjor i cili përcakton rregullat për kontrollet zyrtare në fushën e sigurisë ushqimore, ushqimin dhe ushqimin për kafshë dhe mbrojtjen e bimëve duke dhënë jep zgjedhjen e duhur problematikave të evidentuara dhe duke ecur në drejtim të forcimit të tregut të brendshëm dhe atij europian si rezultat i përmbushjes së standarteve europian në këto fusha. Ky është opsioni i zgjedhur nga ne si më i përshtatshëm, i cili trajton dhe zgjidh një sërë çështjesh problematike në kohë, dhe që jep rezultatet e duhura në raport objektivat që Qeveria synon të përmbushë. Harmonizimi me *acquisin* e BE-së bëhet me qëllim të krijimit të një qasje të integruar dhe uniforme ndaj kontrolleve zyrtare përgjatë zinxhirit agro-ushqimor. Nisma ligjore që propozojmë ofron një kuadër të përgjithshëm, të unifikuar për kontrollet zyrtare në sektorët e ushqimit dhe ushqimit për kafshë, duke përcaktuar dispozita të qarta për rregullimin, organizimin dhe financimin e kontrolleve zyrtare.

Rritja e efikasitetit të përdorimit të burimeve të kontrollit në bazë risku në rrezik dhe mobilizimi i burimeve financiare të destinuara për këtë qëllim, zvogëlon presionin mbi buxhetin e shtetit, bën të mundur vijëmsinë e ecurisë drejt realizimit të objektivit kryesor që është siguimi i efikasitetit të kontrolleve dhe rritja e sigurisë së zinxhirit agro-ushqimor. Shtetet zbatuese të kësaj politike mund të përjashtojnë pjesërisht ose plotësisht nga tarifat mikro-ndërmarrjet, në përputhje me legjislacionin në fuqi për asistencën shtetërore në këtë fushë.

Opsioni 1 mundëson zbatimin e plotë të qasjes kontroll me bazë risku në sektorë ku autoritetet kompetente aktualisht nuk e realizojnë këtë si p.sh. kontrollet zyrtare të kryera në kufijtë e BE-së mbi mallra të caktuara nga vendet e treta dhe kontrollet zyrtare mbi mbetjet e barnave veterinare. Kjo do të rezultojë në organizim më efikas të programeve të kontrollit. Për më tepër, mundësimi i autoriteteve kombëtare për të përqendruar fokusin e tyre aty ku risku paraqitet më i lartëminimizon barrën e kontrolleve zyrtare mbi ato biznese të cilat përmbushin kushtet ligjore e për rezultat rritje e aftësive të tyre konkurruese në treg.

Megjithatë, përfitimet në aspektin e rritjes së efikasitetit dhe konkurrueshmërisë do të ishin vetëm të pjesshme sepse shëndeti i bimëve në legjislacionin aktual nuk përfshihen. Në fakt, organizimi i mirë dhe efikas mund të arrihet vetëm duke siguruar që përparësia e vlerësimit të riskut të kryhet nga AK-të në të gjithë sektorët e zinxhirit agro-ushqimor, duke përfshirë edhe ato më sipër. Kjo parandalohet duke shmangur fragmentimin aktual i legjislacionit të kontrolleve zyrtare.

Sa i përket aspektit financiar të kontrolleve zyrtare, kërkesa që kostot e kontrolleve kur përdoren tarifa të detyrueshme të mbulohen nga OB-të do të krijojë një bazë financiare të qëndrueshme të mbledhur përmes tarifave të tilla, duke zvogëluar kështu presionin mbi buxhetin e shtetit. Në shumicën e shteteve anëtare të BE-së, kostot e kontrollit mbulohen vetëm pjesërisht përmes tarifave të OB-ve kjo nismë politike parasheh mundësinë në disa raste që një pjesë shtesë të kostove të kontrolleve të transferohen dhe të shpërndahen midis operatorëve të zinxhirit agro-ushqimor. Rritja e nivelit të tarifave të detyrueshme pritet të mos përfaqësojë një barrë shtesë të konsiderueshme për operatorët e biznesit,

madje edhe në ato sektorë ku kostoja e kontrolleve ndikon më shumë në kostot e përgjithshme të prodhimit të operatorëve, sic është inspektimi i mishit.

Nisma ligjore që propozojmë identifikon një numër aktivitete të kontrollit (kryesisht mbi mishin, qumështin, prodhimin e peshkimit dhe mbi kontrollet e kryera që kryehen në kufinj) për të cilat autoritetet kompetente do të mbledhin një tarifë nga operatorët (tarifë e detyrueshme) për të rikuperuar kostot e kontrollit. Rregullorja 2017/625 ka lënë të hapur mundësinë e zgjedhjes për aktivitete të tjera të kontrollit, për të cilat shtete do të vendosin në mënyrë të pavarur nëse do të ngarkojë një tarifë mbi operatorët apo jo.

Megjithatë është e nevojshme të theksojnë se tarifat e detyrueshme siç janë të parashikuara aktualisht nuk lejojnë AK-së të rikuperojë të gjitha kostot e tyre duke mundur kështu të sigurojë një fluks të qëndrueshëm burimesh për të financuar zhvillimet e kontrolleve zyrtare në lartësinë e shpeshtësinë e nevojshme.

Opsioni 1 do të krijonte barazi për të gjithë operatorët e ngarkuar me tarifa të detyrueshme. Dispozitat e reja do të sigurojnë që mekanizmi i financimit të kontrolleve mund të përdoret nga SHM për të shpërblyer bizneset me performancë të mirë dhe me risk të ulët, edhe kur tarifatat me normë fikse zbatohen për të gjithë operatorët, pavarësisht nëse ata inspektohen në të vërtetë gjatë periudhës referuese (duke i ngarkuar ata me një tarifë më të ulët se ajo e aplikuar për operatorët që nuk përputhen). Kostot shtesë priten të jenë të përballueshme nga buxhetet publike.

Opsioni 1 parashikohet të rrisë llogaridhënien e aktiviteteve të kontrollit duke krijuar një transparencë të plotë lodhur me kostot dhe tarifatat duke përdorur mekanizma ligjorë përmes së cilëve operatorët do të jenë në dijeni të plotë mbi kostot dhe tarifatat të cilat priten të paguheshin prej tyre.

Gjatë punës për draftimin e Raportit të Vlerësimit të Ndikimit janë marrë në konsideratë edhe dokumentet shoqëruese të Rregulloren Evropiane (BE) 2017/625 “Mbi kontrollet zyrtare dhe aktivitetet e tjera zyrtare të kryera për të siguruar zbatimin e ligjit për ushqimin dhe ushqimin për kafshët, rregullat për shëndetin dhe mirëqenien e kafshëve, shëndetin e bimëve dhe produktet për mbrojtjen e bimëve” e cila do të përafrohet pjesërisht me miratimin e propozimit të nismës që sjell Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, “Për kontrollet zyrtare dhe veprimtari të tjera zyrtare të kryera për të garantuar zbatimin e legjisllacionit mbi ushqimin dhe ushqimin për kafshë, rregullimeve mbi shëndetin dhe mirëqenien e kafshëve si dhe mbi shëndetin e bimëve dhe produkteve për mbrojtjen e bimëve në Republikën e Shqipërisë”. Në mënyrë të veçantë përmendim këtu Impact Assessment i cili është dokumenti shoqërues i rregullores së sipërcituar dhe i cili është përdorur si referencë gjatë draftimit të këtij dokumenti, duke e sjellë atë në frymën e përshtatshme për mjedisin ligjor shqiptar, në përputhje me rregullat e përafrimit të *acquis communautaire* e duke bërë kështu që konkluzionet tona të jenë në përputhje me konkluzionet e këtij dokumenti².

² <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2017/625/oj/eng>

Kostoja e përlogaritur në total e opsionit të preferuar mbi buxhetin e shtetit gjatë periudhës 3-vjeçare menjëherë pas miratimit të ligjit (kostoja në total në lek, çmimet aktuale, në terma nominalë):

Viti 1	Viti 2	Viti 3
0	0	0

KONSTULTIMI

Jepni një përmbledhje të cdo konsultimit të kryer (me kë dhe si jeni konsultuar), cfarë pikëpamjesh janë shprehur, si janë trajtuar ato, domethënë cfarë ndryshimesh janë pranuar dhe cfarë janë refuzuar dhe arsytet pse)

Metodat e përdorura gjatë Konsultimit Publik janë:

1. Konsultimi elektronik, përmes Regjistrisë Elektronike, REKNJP, nga data 19.08.2025 deri në datë 16.09.2025;
2. Komunikimi përmes postës elektronike.

Palët e interesuara të cilët kanë dhënë komente/kontribute në konsultimin publik, konkretisht përmes postës elektronike, gjatë procesit të hartimit, janë:

ZBATIMI DHE MONITORIMI

Si do të organizohen zbatimi dhe monitorimi?

Zbatimi i opsionit të zgjedhur do të realizohet në përputhje me dispozitat përcaktuese të këtij projektligji siç vijon:

- a) Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural;
- b) IPKZ – Institucioni Përgjegjës për Kryerjen e Kontrollit Zyrtar;
- c) IPAT – Institucioni Përgjegjës për Aktivitete të Tjera Zyrtare;
- d) IPKPKK – Institucioni Për Kontrollin Zyrtar në Pikat Kufitare.

1. IPKZ – Institucioni Përgjegjës për kryerjen e kontrollit zyrtar

Detyrat

IPKZ është parashikuar si baza e zbatimit praktik të projektligjit. IPKZ merr përsipër të kryejë të gjitha kontrollet zyrtare drejt operatorëve në fushat e sigurisë ushqimore, shëndetit dhe mirëqenies së kafshëve, shëndetit të bimëve dhe produkteve për mbrojtje bimore. Këto kontrolle përfshijnë të gjitha fazat prej prodhimit e deri te shpërndarja duke ndjekur parimin e vlerësimit mbi bazë risku dhe pa njoftim paraprak, për të garantuar integritetin dhe efektivitetin e sistemit kontrolues.

Monitorimi

Mbikëqyrja kryhet nga Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR) përmes raporteve të rregullta dhe auditimeve teknike e administrative. Kjo marrëdhënie kontribuon në përmirësimin e cilësisë dhe efektivitetin institucional në baza periodike.

2. IPAT – Institucioni Përgjegjës për aktivitete të tjera zyrtare

Detyrat

IPAT merr përsipër një gamë të rëndësishme veprimesh që mbështesin kontrollin zyrtar: verifikim dokumentacioni, auditime shtesë, vlerësime ligjore të situatave, dhe ndihmë administrative. Ky institucion përbën një segment komplementar, duke mbuluar ato aktivitete zyrtare që nuk përfshihen në procedurat standarde të kontrollit zyrtar.

Monitorimi

MBZHR monitoron IPAT përmes kontrollit teknik dhe administrativ, me fokus *cilësia dhe objektiviteti* i raporteve të paraqitura nga IPAT. Kjo strukturë mbikëqyrëse siguron që IPAT të funksionojë në përputhje me standardet administrative të vendosura .

3. IPKPKK – Institucioni Për Kontrollin Zyrtar në Pikat Kufitare

Detyrat

IPKPKK është përgjegjës për kontrollet zyrtare në pikat kufitare, duke përfshirë ushqimet, bimët, kafshët, inputet bujqësore dhe produktet për mbrojtje bimore që depërtojnë ose eksportohen. Ky institucion siguron që hyrja/dalja e këtyre produkteve të jetë në përputhje me legjislacionin në fuqi .

Monitorimi

IPKPKK zhvillon aktivitet në bashkëpunim të ngushtë me doganat dhe agjencitë e tjera kufitare dhe raporton drejtpërdrejt te MBZHR. Ky mekanizëm siguron koordinim ndërinstitucional dhe mbikëqyrje të qartë funksionale .

4. MBZHR – Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (Autoriteti Qendror)

Detyrat

MBZHR është autoriteti qendror që koordinon, monitoron dhe raporton për të gjithë mekanizmin e ri të kontrollit zyrtar. MBZHR:

- Koordinon funksionimin e IPKZ, IPAT dhe IPKPKK;
- Verifikon dhe analizon raportet dhe auditimet nga këto institucione;
- Siguron përputhjen me standardet ligjore dhe kërkesat e integritetit evropian (Kapitujt 11 & 12);
- Raporton në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar për zbatimin e legjislacionit në fushat përkatëse.

Monitorimi

MBZHR ka funksion të dyfishtë monitorimi ku në njërin anë mbikëqyr zbatimin e ligjit nga vet institucionit dhe në anën tjetër mbikqyr institucionet që ka nën varësi. Konkretisht kryen këto detyra:

- Mbledh të dhëna dhe raporte nga institucionet e reja;
- Kryen auditime dhe analiza cilësore;
- Informon Komisionin Evropian dhe institucionet e tjera për avancimin në zbatim ligjor (përfshirë monitorimin e sigurisë ushqimore, veterinarinë dhe mbrojtjen e bimëve).

PJESA 2: BAZA KRYESORE E ANALIZËS DHE E PROVAVE

Historik

Jepni kontekstin e politikës

Integrimi i Shqipërisë në Bashkimin Evropian dhe Sfidat në Sektorin Agroushqimor

Potenciali i Shqipërisë si vend i Ballkanit Perëndimor për t'u anëtarësuar në Bashkimin Evropian u evidentua për herë të parë në Samitin e Këshillit Evropian të zhvilluar në Selanik në vitin 2003. Ky moment shënoi fillimin e një rruge të gjatë drejt integritetit, që përfshinte përmbushjen e një sërë kriteresh politike, ekonomike dhe ligjore.

Në tetor të vitit 2012, Komisioni Evropian rekomandoi që Shqipërisë t'i jepet statusi i kandidatit për anëtarësim në BE. Pas dy vitesh, në qershor 2014, Shqipëria fitoi zyrtarisht statusin e vendit kandidat. Në prill 2018, Komisioni miratoi një rekomandim të pakushtëzuar për hapjen e negociatave të anëtarësimit. Këshilli Evropian në qershor të po atij viti përcaktoi kushtet që duheshin përmbushur për hapjen e negociatave në qershor 2019, duke theksuar progresin në fusha si gjyqësori, lufta kundër korrupsionit dhe krimet të organizuar, shërbimet e inteligjencës dhe administrata publike.

Në Paketën e Zgjerimit të majit 2019, Komisioni përsëriti rekomandimin për hapjen e negociatave, dhe Këshilli Evropian e mori këtë parasysh në konkluzionet e tij të qershorit të po atij viti. Më pas, në mars 2020, u miratua vendimi për hapjen e negociatave nga Këshilli i Çështjeve të Përgjithshme. Në korrik 2020, Shqipërisë iu prezantua drafti i kuadrit negociator. Konferenca Ndërqeveritare e mbajtur në korrik 2022 shënoi një tjetër hap të rëndësishëm, kurse Komisioni filloi menjëherë procesin e shqyrtimit (screening), i cili po ecën pa probleme deri më tani.

Integrimi i sektorit agroushqimor: më shumë se harmonizim

Ashtu si çdo sektor tjetër, integrimi i bujqësisë në kuadër të procesit të anëtarësimit në BE nuk është një veprim i menjëhershëm apo thjesht një kërkesë teknike; është një proces kompleks që kërkon përgjegjësi të lartë sociale dhe ekonomike. Ai nënkupton jo vetëm përfitime dhe investime, por edhe zbatimin e një sërë rregullash dhe standardesh, të cilat duhet të përmbushen për të siguruar akses të plotë e të pakufizuar në tregun e përbashkët evropian.

Forcimi i sistemit rregullator agroushqimor në Shqipëri është i domosdoshëm për të përmirësuar mbrojtjen e shëndetit të konsumatorëve, të kafshëve dhe të bimëve³. Aktualisht, ky sistem ka disa mangësi të identifikuara, si: mungesë të të dhënave mbi incidencën e rreziqeve ushqimore dhe sëmundjeve të lidhura me to, kosto të panjohura ekonomike nga ushqimet e pasigurta, dhe mungesë vlerësimi për efikasitetin e ndërhyrjeve të bëra në këtë fushë.

Mangësitë janë të lidhura edhe me faktorë institucionalë si: fragmentarizimi i zinxhirëve të vlerës ushqimore, mbivendosja e mandateve të institucioneve publike, mungesa e përfaqësimit efektiv të konsumatorëve dhe operatorëve të biznesit ushqimor.

Për të adresuar këto sfida, është e nevojshme rritja e disponueshmërisë së të dhënave për monitorim dhe mbikëqyrje bazuar në risk, forcimi i evidencave shkencore, përmirësimi i infrastrukturës, zhvillimi i burimeve njerëzore të trajnuara, forcimi i kulturës së sigurtisë ushqimore dhe përmirësimi i rregulloreve zbatuese.

Shqipëria dhe Agjenda e Gjelbër për Ballkanin Perëndimor

Në linjë me Marrëveshjen e Gjelbër Evropiane, Shqipëria ka marrë angazhime të plota në kuadër të Agjendës së Gjelbër për Ballkanin Perëndimor. Me nënshkrimin e kësaj agjende, Shqipëria u angazhua për të ndjekur strategjinë e BE-së “Nga ferma në tavolinë” dhe për të promovuar praktika që kontribuojnë në neutralitetin klimatik, efikasitetin e përdorimit të burimeve dhe konkurrueshmërinë e sektorit agroushqimor. Objektivat përfshijnë reduktimin e përdorimit të pesticideve dhe antimikrobikëve, zvogëlimin e plehërimit të tepërt, zhvillimin e bujqësisë organike, rritjen e mirëqenies së kafshëve dhe mbrojtjen e biodiversitetit⁴.

Sfidat ligjore dhe ndikimi në eksportet

Një nga sfidat më të mëdha të Shqipërisë në këtë proces është mospërputhja e legjislacionit kombëtar me *acquis communautaire* të BE-së. Kjo jo vetëm që dekurajon investimet, por ndikon drejtpërdrejt negativisht në sektorin bujqësor duke penguar eksportet e ushqimeve me origjinë shtazore, çka sjell pasoja për ekonominë kombëtare.

³ SKUU 2023-2027 fq.3

⁴ SBZRP fq.13

Kostoja ekonomike e ushqimeve të pasigurta, e shpërthimeve të sëmundjeve të kafshëve dhe bimëve paraqitet në disa forma ku përfshihen humbja e produktivitet, kosto për shëndetin publik dhe ndërprerje të tregjeve ushqimore si pasojë e frikës së konsumatorëve ndaj produkteve potencialisht të rrezikshme.

Fragmentimi i legjislacionit, mungesa e një ligji gjithëpërfshirës dhe mospërafrimi i akteve të tjera ligjore pengon përparimin në përafrimin me Kapitullin 12 të *acquis* të BE-së. Gjithashtu, mungesa e kategorizimit të sëmundjeve të kafshëve sipas prioriteteve dhe mospërputhja me standardet ndërkombëtare (p.sh. OIE – Organizata Botërore për Shëndetin e Kafshëve), përbëjnë një pengesë serioze në rrugën drejt integritetit të plotë.

Në këtë kontekst, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural ka miratuar Ligjin Nr. 41/2025 “Për shëndetin e kafshëve”, që përafron rregulloren (BE) 2016/429 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit, të datës 9 mars 2016, duke krijuar një kornizë të re për kontrollin e sëmundjeve të transmetueshme tek kafshët.

Një nga pengesat më të mëdha që ka shoqëruar përpjekjet e Shqipërisë për të përmbushur kërkesat e *acquis communautaire* në fushën e bujqësisë, sigurisë ushqimore dhe shëndetit të kafshëve e bimëve ka qenë fragmentarizimi i legjislacionit ekzistues. Dispozitat ligjore të shpërndara në akte të ndryshme, me mbivendosje kompetencash ndërmjet institucioneve përgjegjëse dhe mungesë të një kornize të qartë strategjike, kanë krijuar vakume funksionale dhe gjatë zbatimit në sistemin rregullator. Kjo qasje e decentralizuar ka ndikuar negativisht jo vetëm në përmbushjen e standardeve të BE-së, por edhe në krijimin e një mjedisi të parashikueshëm dhe të paqëndrueshëm për investime në sektor. Politika e re vjen si përgjigje ndaj këtyre sfidave duke propozuar unifikimin e kuadrit ligjor, harmonizimin e tij të plotë me normativën evropiane dhe konsolidimin institucional të zinxhirit agroushqimor duke garantuar kështu një funksionalitet të qëndrueshëm, efikasitet të lartë në zbatim dhe një bazë solide për integrimin e plotë të sektorit në tregun e përbashkët evropian.

Shëndeti i bimëve dhe kërcënimet nga tregtia globale

Ashtu si edhe vendet e tjera të BE-së, Shqipëria përballet me sfida që paraqesin rreziqe shtesë si pasojë e globalizimit të tregtisë, rritjes së importeve dhe ndryshimeve klimatike. Këta faktorë kontribuojnë në përhapjen e dëmtuesve të rinj të bimëve, të cilët mund të shfaqen duke kërcënuar ekosistemet bujqësore dhe natyrore të vendit.

Sistemi i shëndetit të bimëve në Shqipëri është në proces të vazhdueshëm përshtatjeje, me qëllim modernizimin, parandalimin e rreziqeve, planifikimin e mirë të ndërhyrjeve, si dhe harmonizimin me standardet evropiane, për të garantuar akses në tregun e BE-së.

Në këtë kuadër, është miratuar Ligji Nr. 40/2025 “Për shëndetin e bimëve”, që përmbush kërkesat e Bashkimit Evropian të shprehura në raportet e progresit të dy viteve të fundit.

Përmbyllje

Propozimi i kësaj politike dhe nismat e ndërmarra nga Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural përbëjnë një hap të rëndësishëm në përmbushjen e kushteve për integrimin në BE. Këto masa përfaqësojnë jo vetëm përputhje me normat ligjore të Unionit, por edhe një përkushtim strategjik për transformimin e sektorit agroushqimor, duke garantuar konkurrueshmëri, siguri dhe qëndrueshmëri në tregjet ndërkombëtare.

Deri më tani në fushën e sigurisë ushqimore është operuar në bazë të një kuadri legjislativ si në vijim:

➤ Ligje

1. Ligji Nr 1944 dt 11.11.2005 “Për prodhimin grumbullimin dhe tregëtimin e qumështit dhe të produkteve me bazë qumështi”, i ndryshuar;
2. Ligj Nr. 9863 dt 28.1.2008 “Për ushqimin” i ndryshuar;

3. Ligj Nr. 87/2013 “Për kategorizimin e prodhimit, emertimin dhe tregëtimin e vajit të ullirit dhe vajit të bërsisë së ullirit.

➤ **Vendime të Këshillit të Ministrave**

1. Vendim Nr. 304, datë 9.5.2012 “Për përbërjen dhe detyrat e Komisioneve të Regjistrimit të Përgjithshëm të Njësive Ekonomike Bujqësore në Bashki dhe Komuna”;
2. Vendim Nr. 551, datë 22.8.2012 “Për miratimin e kriterëve për përzgjedhjen, rekrutimin e trajnimit të personelit të regjistrimit, si dhe përcaktimin e detyrave të përgjegjësive të personelit të Regjistrimit të Përgjithshëm të Njësive Ekonomike Bujqësore”;
3. Vendim i Këshillit të Ministrave Nr 1344 dt 10.10.2008 “Për miratimin e rregullave “Për etiketimin e produkteve ushqimore”;
4. Vendim i Këshillit të Ministrave Nr 760 dt 16.9.2015 “Për kërkesat për gjurmimin e ushqimit dhe ushqimit për kafshë përgjatë zinxhirit ushqimor”;
5. Vendim i Këshillit të Ministrave Nr 406 dt 20.5.2020 “Për miratimin e rregullave “Për etiketimin e ushqimit për kafshë që përdoren për udhqim, përfshirë dhe ato që kanë në përbërje ose përmbajnë organizma të modifikuar gjenetikisht”.

➤ **Akte të tjera ligjore**

1. Urdhër Nr. 10 dt 13.1.2010 “Për vlerësimin dhe kategorizimin e stabilimenteve të produkteve ushqimore me rigjinë shtazore”;
2. Udhëzim Nr. 22 dt 25.11.2010 “Për kushtet e përgjithshme dhe të vecanta të higjenës për stabilimentet e ushqimit dhe operatorët e biznesit ushqimor”;
3. Udhëzim Nr. 23 dt 25.11.2010 “Për kërkesat specifike të higjenës për mishin dhe produktet e mishit, duke përfshirë produktet e mishit, mishin e grirë dhe mishin e ndarë, në mënyrë mekanike”;
4. Udhëzim Nr. 23 dt 25.11.2010 “Për kërkesat specifike të higjenës për mishin dhe produktet e mishit, duke përfshirë produktet e mishit, mishin e grirë dhe mishin e ndarë në mënyrë mekanike” i ndryshuar;
5. Urdhër Nr. 266 dt 29.8.2011 “Për miratimin e rregullores “Për industrializmin dhe tregëtimin e ujit” i ndryshuar;

Problemi në shqyrtim

- *Përshkruani natyrën e problemit.*
- *Identifikoni shkaqet e problemit.*
- *Përshkruani shtrirjen e problemit.*
- *Identifikoni grupet e prekura nga ky problem - qeveria / biznesi / shoqëria civile / qytetarët.*
- *Vlerësoni nëse problemi mund të trajtohet ose jo përmes një ndryshimi të politikave.*

- *Përshkruani natyrën e problemit.*

Problemi është i natyrës rregullatore dhe trajtohet përmes plotësimit të kuadrit rregullator me miratimin e projekligjit “Për kontrollet zyrtare dhe veprimtari të tjera zyrtare të kryera për të garantuar zbatimin e legjislacionit mbi ushqimin dhe ushqimin për kafshë, rregullimeve mbi shëndetin dhe mirëqenien e kafshëve si dhe mbi shëndetin e bimëve dhe produkteve për mbrojtjen e bimëve në Republikën e Shqipërisë”.

Zbatimi i legjislacionit të Bashkimit Evropian për sigurinë e zinxhirit agro-ushqimor është një detyrë themelore që u takon shteteve anëtare. Autoritetet kombëtare janë përgjegjëse për të siguruar që të gjitha kërkesat dhe standardet e vendosura nga BE-ja të respektohen në mënyrë të njëtrajtshme në të gjithë territorin e saj. Kjo përfshin verifikimin e përputhshmërisë së produkteve dhe aktiviteteve të operatorëve që vendosin mallra në treg – qoftë të prodhuara brenda BE-së apo të importuara nga vende të treta – me rregullat dhe kriteret e përcaktuara.

Një nga aspektet më të rëndësishme të kësaj përpjekjeje është zhvillimi i një sistemi kontrollesh zyrtare që mbulon të gjithë zinxhirin agro-ushqimor. Të gjitha bizneset, pavarësisht madhësisë së tyre, i nënshtrohen këtyre kontrolleve dhe kur vjen fjala për ushtrimin e kontrolleve zyrtare ato duhet të organizohen në nivel rrezikut duke reflektuar riskun që aktivitetet e tyre mund të paraqesin për sigurinë ushqimore. Megjithatë shpesh besohet se bizneset më të vogla paraqesin më pak rrezik, përvoja ka treguar të kundërtën. Edhe mikro-ndërmarrjet, që përbëjnë më shumë se gjysmën e operatorëve në shumë shtete anëtare, mund të paraqesin rreziqe serioze, siç dëshmohet nga rastet e kaluara të kontaminimeve me baktere si E.Coli⁵.

Për të krijuar një sistem të përbashkët dhe të harmonizuar kontrollesh në të gjithë BE-në, u miratua Rregullorja 882/2004⁶, e cila vendosi një kuadër të përgjithshëm për mënyrën se si duhet të organizohen dhe financohen kontrollet zyrtare. Megjithatë, Rregullorja nuk përfshiu të gjithë sektorët e zinxhirit agro-ushqimor. Fusha të rëndësishme si shëndeti i bimëve, materiali riprodhues bimor dhe nënproduktet shtazore mbetën jashtë fushëveprimit të saj dhe u rregulluan përmes skemave të veçanta sektoriale. Po ashtu, kontrollet që kanë të bëjnë me shëndetin e kafshëve dhe mbetjet e barnave veterinarë vijuan të funksionojnë jashtë kornizës së përbashkët, për shkak të traditave dhe legjislacionit të mëparshëm.

Edhe pse Rregullorja solli përmirësime të dukshme në mënyrën si organizohen dhe zbatohen kontrollet, vlerësimet e bëra nga autoritetet kombëtare dhe auditimet e Komisionit Evropian kanë nxjerrë në pah mangësi të rëndësishme. Këto mangësi lidhen me faktin se disa nga parimet dhe objektivat e Rregullores nuk janë zbatuar plotësisht dhe se qasja e integruar ndaj kontrolleve zyrtare është vendosur vetëm pjesërisht.

Për të adresuar këto dobësi dhe për të siguruar një sistem më të fortë e të unifikuar, Bashkimi Evropian ka ndërmarrë një rishikim të kësaj rregulloreje, si pjesë e një pakete më të gjerë reformash që përfshin gjithashtu legjislacionin për shëndetin e kafshëve, shëndetin e bimëve dhe materialet riprodhuese bimore. Synimi i këtij rishikimi është të modernizojë dhe të integrojë më tej sistemin e kontrolleve zyrtare, në përputhje me zhvillimet e reja dhe me

⁵ Impact Assessment fq. 2. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2017/625/oj/eng>

⁶ Kjo rregullore është shfuqizuar me Rregulloren Evropiane (BE) 2017/625 “Mbi kontrollet zyrtare dhe aktivitetet e tjera zyrtare të kryera për të siguruar zbatimin e ligjit për ushqimin dhe ushqimin për kafshët, rregullat për shëndetin dhe mirëqenien e kafshëve, shëndetin e bimëve dhe produktet për mbrojtjen e bimëve.

nevojën për të mbrojtur më mirë shëndetin publik, sigurinë ushqimore dhe mjedisin në të gjithë Bashkimin Evropian.

Është pikërisht Rregullorja Evropiane (BE) 2017/625 “Mbi kontrollet zyrtare dhe aktivitetet e tjera zyrtare të kryera për të siguruar zbatimin e ligjit për ushqimin dhe ushqimin për kafshët, rregullat për shëndetin dhe mirëqenien e kafshëve, shëndetin e bimëve dhe produktet për mbrojtjen e bimëve” ajo që u miratua dhe përshiu në dispozitat e saj ligjore të gjithë fushat problematike lidhur me ushtrimin e kontrolleve zyrtare duke i dhënë fund kështu njëkohësisht edhe fragmentizimit të kuadrit ligjor.

Shqipëria duke përafruar këtë rregullore synon që jo vetëm të jetë në përputhje me standartet evropiane në aspektin ligjor dhe sigurinë ushqimore por të forcojë bazat e tregut të brendshëm dhe të sigurojë akses të pakufizuar në atë ndërkombëtar duke dalë në përfundime të njëjta me ato të BE-së.

Problemet kryesore të identifikuara mbi kontrollet zyrtare

1.Zbatim i pabarabartë dhe mungesë përputhjeje në sektorë të ndryshëm- Rregullorja 2017/625 synon të krijojë një sistem të përbashkët kontrollesh në të gjithë hapësirën e BE-së, duke përfshirë edhe disa sektorë të cilët ishin jashtë fushëveprimit gjë e cila ka rezultuar në mospërputhje ligjore dhe boshllëqe duke ndikuar negativisht cilësinë e kontrolleve.

2.Mungesa e analizës në bazë risku në disa kontrolle - Në disa fusha si kontrollet në kufi për mallrat nga vendet e treta dhe mbetjet e barnave veterinare, nuk përdoret qasja e ushtrimit të kontrolleve zyrtare në programe të vlerësuara në bazë risku. Kjo ka çuar në përdorim joefektiv të burimeve dhe kontrolle të panevojshme.

3.Ngarkesë administrative për autoritetet kompetente- Shtetet duhet të paraqesin plane dhe raporte të shumta, shpesh të dyfishta, për shkak të kuadrit rregullator të vjetër dhe të pa përditësuar sipas legjislacionit në fuqi të BE-së.

4.Kufizime për laboratorët zyrtarë - Legjislacioni aktual nuk parashikon fleksibilitet për raste emergjente apo për laboratorët e vegjël, çka e vështirëson punën e tyre në kushte të veçanta.

5.Bashkëpunim i kufizuar mes autoriteteve -Edhe pse ushtrimi i kontrolleve zyrtare kërkon bashkëpunim mes shteteve dhe autoriteteve të ndryshme, në praktikë kjo nuk ndodh plotësisht për shkak të mungesës së udhëzimeve të qarta dhe rregullave të detajuara e të përcaktuara qartë.

6. Mungesa e burimeve financiare- Autoritetet kompetente, si në Shqipëri ashtu edhe në vendet e BE-së, përballen me vështirësi të vazhdueshme në sigurimin e financimit për kontrollet zyrtare. Raportet e auditeve kanë theksuar se shumë mangësi në kontrolle lidhen me mungesën e fondeve. Përafrimi me Rregulloren 2017/625 synon të adresojë këtë problem duke siguruar kuadër të qartë ligjor dhe burime të qëndrueshme financiare për një zbatim efektive duke ngarkuar OB me tarifa për kryerjen e ketyre kontrolleve. Shtetet iu është lënë hapësirë për të zgjedhur tarifat për kontrollet zyrtare dhe kush do të ngarkohet me tarifë ose jo.

Si preken grupet e interesit nga problematikat e paraqitura

1.Qeveria

Qeveria përballlet me sfida në përmbushjen e detyrimeve për përafrimin me legjislacionin e BE-së, për shkak të boshllëqeve ligjore, burimeve të kufizuara financiare dhe kapaciteteve të pamjaftueshme për zbatim të barabartë e efektiv të kontrolleve. Kjo ul besueshmërinë e institucioneve dhe rrezikon përfitimin e mbështetjes nga BE.

2.Fermerët

Fermerët përballen me kontrole të pabarabarta dhe shpesh të panevojshme, duke humbur kohë dhe resurse. Mungesa e një qasjeje të bazuar në rrezik i vendos ata nën barrë administrative, edhe kur aktiviteti i tyre nuk paraqet rrezik të lartë.

3.Shoqëriacivile

Mungesa e transparencës dhe e informimit të duhur për aktivitetet e kontrollit ul mundësinë e shoqërisë civile për të monitoruar sektorin agro-ushqimor dhe për të mbrojtur interesin publik, sidomos në fushat e sigurisë ushqimore dhe mjedisit.

4.Prodhuesiteblegtorisë

Edhe ata ndihen të penalizuar nga kontrole që nuk janë të unifikuara dhe jo gjithmonë të justifikuara nga analiza e riskut. Mungesa e mbështetjes financiare për autoritetet i ekspozon këta prodhues ndaj kontrolleve të mangëta ose të fragmentuara, që mund të ndikojnë në standardet e prodhimit.

5.Industria përpunuese/prodhuese e produkteve me origjinë shtazore

Këto industri përballen me pasiguri ligjore dhe mungesë koherence në kontrole. Kjo ndikon në cilësinë e produkteve, rrit kostot e pajtueshmërisë dhe ul mundësinë e eksportit, pasi standardet nuk janë të njëjta me ato të BE-së.

6.Punëmarrësit

Punonjësit e përfshirë në sektorët e kontrolluar preken nga pasiguria që sjellin praktikën e pabarabarta dhe mungesa e standardeve të qarta. Mungesa e burimeve ndikon edhe në kapacitetin e inspektorëve dhe të stafit teknik për të kryer detyrat në mënyrë efikase dhe të sigurt.

Grupet e prekura nga problemi

- Qeveria;
- Fermerët;
- Shoqëria civile;
- Prodhuesit e blegtorisë;
- Industria përpunuese/prodhuese e produkteve me origjinë shtazore;
- Punëmarrësit.
- Operatorët e bizneseve;

Perfundimisht, problemi i identifikuar mund të trajtohet vetëm përmes ndryshimit të politikave duke hartuar një kornizë solide të vetme ligjore.

Arsyeja e ndërhyrjes

- *Shpjegoni pse qeveria planifikon të ndërhyjë dhe pse është e nevojshme.*
- *Shpjegoni pse qeveria planifikon të ndërhyjë dhe pse është e nevojshme.*
- *Identifikoni shkallën e ndërhyrjes së qeverisë që nevojitet për të trajtuar problemin*
- *Rendisni punën egzistuese që është realizuar tashmë.*

Nëpërmjet kësaj nisme synohet të plotësohet nevoja për një kuadër të harmonizuar ligjor për kontrollet zyrtare në zinxhirin agro-ushqimor.

Ekzistenca e një kuadri të përbashkët ligjor në nivel të Bashkimit Evropian për organizimin dhe zbatimin e kontrolleve zyrtare përgjatë të gjithë zinxhirit agro-ushqimor mbetet thelbësore për sigurimin e një zbatimi të unifikuar të legjislacionit dhe për funksionimin e pandërprerë të tregut të brendshëm. Ky qëndrim, tashmë i konsoliduar, vazhdon të mbështesë strukturën ekzistuese ligjore të BE-së në këtë fushë.

Megjithëse zbatimi i sistemit të kontrollit është përgjegjësi e shteteve anëtare, problemet strukturore të konstatuara në kuadrin aktual ligjor nuk mund të zgjidhen individualisht. Rishikimi i thelluar dhe përmirësimi i këtij kuadri kërkon ndërhyrje të drejtpërdrejtë nga ligjvënësi shqiptar, për të garantuar një qasje të përbashkët europiane, të qëndrueshme dhe të qëndrueshme në afatgjatë.

Një nga përfitimet kryesore të një kornize të unifikuar në nivel të BE-së është se ajo ofron siguri juridike dhe operationale për autoritetet kompetente dhe operatorët ekonomikë. Kjo kornizë mundëson që rezultatet e kontrolleve të kryera në një shtet anëtar të pranohen dhe të përdoren nga autoritetet e një shteti tjetër, duke forcuar kështu besueshmërinë teknike dhe shkencore të sistemit dhe duke shmangur duplikimin e përpjekjeve.

Një sistem funksional dhe i besueshëm i kontrollit zyrtar është gjithashtu kyç për pozitën tregtare të Shqipërisë, si në eksport ashtu edhe në import. Eksportet e vendit tonë varen nga reputacioni i standardeve të larta të sigurisë dhe cilësisë, të cilat mund të garantohet vetëm përmes një sistemi efikas kontrolli. Në të njëjtën kohë, kontrollet mbi produktet e importuara nga vendet e treta janë thelbësore për të garantuar që të gjitha produktet që hyjnë në tregun e e RSH-së përmbushin standardet e sigurisë dhe cilësisë të barasvlefshme me ato të prodhuara në BE.

Sa i takon aspektit financiar, rregullat e përbashkëta të BE-së luajnë një rol vendimtar në sigurimin e qëndrueshmërisë së sistemit të kontrollit. Ato mundësojnë një burim të besueshëm financimi për autoritetet kompetente, në përputhje me nivelin e rrezikut dhe nevojat për zbatim. Në këtë kontekst, parimi "përdoruesi paguan" siguron që subjektet ekonomike që përfitojnë drejtpërdrejt nga kryerja e kontrolleve të kontribuojnë në mbulimin e kostove përkatëse. Kjo ndihmon në uljen e varësisë nga financat publike dhe përforcon qëndrueshmërinë e sistemit.

Një tjetër aspekt i rëndësishëm është nevoja për të shmangur praktikën e pabarabarta ndërmjet shteteve anëtare. Në mungesë të një rregullimi të përbashkët, mund të ndodhin diferencime të padrejta në trajtimin e operatorëve ekonomikë, në varësi të vendit të tyre të veprimtarisë. Vetëm një kuadër i harmonizuar në nivel të BE-së mund të sigurojë trajtim të drejtë dhe të barabartë për të gjithë operatorët në tregun e brendshëm.

Në funksion të proporcionalitetit, analiza e zhvilluar ka shqyrtuar disa opsione të mundshme – nga harmonizimi i tarifave në nivel të BE-së, deri te lënia e plotë e çështjes në dorë të shteteve anëtare. Zgjidhja e propozuar synon të jetë e balancuar: të sigurojë një fluks të qëndrueshëm dhe të mjaftueshëm të burimeve për kontrollet zyrtare, duke u dhënë

njëkohësisht shteteve fleksibilitetin e nevojshëm për të rregulluar mekanizmat e brendshëm sipas kushteve specifike të tregut dhe kapaciteteve vendore⁷.

Shpjegoni se si i mbështet kjo ndërhyrje objektivat e nivelit të lartë të qeverisë.

Ky dokument shoqërues synon të ofrojë një pasqyrë të plotë dhe të qartë mbi arsyetimin strategjik dhe ligjor që qëndron pas propozimit të ligjit paraqitur për shqyrtim në Këshillin e Ministrave. Ai ka për qëllim të informojë në mënyrë të thelluar dhe të argumentuar vendimmarrësit mbi nevojën e këtij ndryshimi ligjor, duke nxjerrë në pah rëndësinë e tij për harmonizimin e kuadrit legjislativ me standardet ndërkombëtare dhe kërkesat e integritimit evropian.

Dokumenti gjithashtu paraqet analizën e ndikimit, duke vlerësuar përfitimet e pritshme në përmirësimin e efikasitetit dhe transparencës së mekanizmave të kontrolleve zyrtare, dhe duke nënvizuar kontributin e kësaj reforme në forcimin e besueshmërisë së institucioneve shtetërore dhe sigurinë ushqimore për qytetarët dhe bizneset.

Përmes këtij teksti, synohet të krijohet një kuadër i qartë dhe i qëndrueshëm për vendimmarrjen, duke siguruar një bazë të fuqishme për zbatimin e politikave në dobi të zhvillimit ekonomik, shëndetit publik dhe integritetit harmonik të vendit në Bashkimin Evropian. Kjo qasje synon të mbështesë dialogun institucional dhe bashkëpunimin ndërmjet aktorëve kryesorë në sektor, duke garantuar një tranzicion të qëndrueshëm drejt standardeve më të larta ligjore dhe administrative.

Lidhja ndërmjet politikës së kontrolleve zyrtare dhe dokumenteve strategjike kombëtare dhe rajonale

Politika për harmonizimin dhe forcimin e kontrolleve zyrtare në zinxhirin agro-ushqimor është në përputhje të plotë dhe mbështetet fort nga një sërë strategjish dhe dokumentesh të rëndësishme kombëtare dhe rajonale, të cilat synojnë zhvillimin e qëndrueshëm të sektorit bujqësor, sigurimin e ushqimit dhe integrimin evropian të vendit.

1. Strategjia për bujqësinë, zhvillimin rural dhe peshkimin 2021-2027 (Vendimi Nr. 460, datë 29.06.2022)

Kjo strategji fokusohet në përmirësimin e cilësisë dhe sigurisë së produkteve bujqësore dhe peshkimi, si dhe në forcimin e qëndrueshmërisë së zonave rurale. Harmonizimi i kontrolleve zyrtare ndihmon në garantimin e standardeve të BE-së për sigurinë ushqimore dhe shëndetin e kafshëve dhe të bimmëve, elementë kyç të strategjisë për rritjen e konkurrencës së produkteve shqiptare në tregjet vendase dhe ndërkombëtare.

2. Plani Kombëtar për Integrimin Evropian 2024 (Vendimi Nr. 16, datë 11.01.2024):

Ky plan përcakton angazhimet për përafrimin e legjislacionit shqiptar me acquis-në e BE-së në fusha të ndryshme, përfshirë sigurinë ushqimore dhe kontrollin zyrtar. Politika e unifikimit të kontrolleve zyrtare është një element kyç për të përmbushur kërkesat e këtij plani dhe për të avancuar procesin e anëtarësimit në BE.

3. Strategjia Kombëtare për Sigurinë Ushqimore 2023 – 2027 (Vendimi Nr. 366, datë 16.06.2023):

Siguria ushqimore është një prioritet kryesor i strategjisë kombëtare. Kontrolli zyrtar i harmonizuar dhe i bazuar në analizë risku ndihmon në kontrollin e rrezikut për

⁷ Impact Assessment fq.6

konsumatorët dhe garanton cilësinë e ushqimeve të prodhuara dhe të importuara, duke kontribuar direkt në realizimin e objektivave të sigurisë ushqimore.

4. Programi i Qeverisë

Programi qeverisës thekson nevojën për përmirësimin e administratës publike dhe forcimin e kapaciteteve institucionale. Një sistem efikas dhe i harmonizuar kontrolli zyrtar është pjesë integrale e këtyre synimeve, duke garantuar një menaxhim më të mirë të burimeve dhe përmirësimin e shërbimeve ndaj qytetarëve dhe bizneseve.

5. Agjenda e Gjelbër për Ballkanin Perëndimor

Kjo agjendë promovon zhvillimin e qëndrueshëm, përfshirë menaxhimin e burimeve natyrore dhe sigurimin e produkteve ushqimore cilësore dhe të sigurta. Harmonizimi i kontrolleve zyrtare dhe përputhja me standardet evropiane mbështet direkt qëllimet e Agjendës, duke kontribuar në tranzicionin e qëndrueshëm mjedisor dhe ekonominë rrethore në rajon.

Më poshtë po rendisim punën ekzistuese të kryer deri më tani:

Siguria ushqimore, shëndeti i kafshëve dhe mbrojtja e bimëve përbëjnë shtyllat kryesore të garantimit të shëndetit publik dhe zhvillimit të qëndrueshëm të sektorit bujqësor dhe ushqimor në Shqipëri. Në këtë kontekst, institucionet përgjegjëse kanë ndërmarrë hapa të rëndësishëm për të siguruar zbatimin rigoroz të legjislacionit në fuqi dhe për të ushtruar kontrolle të efektshme zyrtare në të gjitha hallkat e zinxhirit ushqimor.

Ligji në fuqi i cili rregullon këtë fushë është Ligji Nr. 10137, datë 11.05.2009, “Për Ushqimin”. Ky ligj përcakton kuadrin ligjor për kontrollin dhe sigurinë e produkteve ushqimore nga prodhimi deri te konsumatori përfundimtar. Ai vendos standarde të qarta për prodhimin, përpunimin, tregtimin dhe kontrollin e ushqimeve, si dhe për shëndetin e kafshëve dhe mbrojtjen e bimëve.

Zbatimi i këtij kuadri ligjor realizohet nga një sistem i strukturuar institucional, ku ndërgjegjësimi dhe përgjegjshmëria janë kompetenca të:

- *Autoriteti Kombëtar i Ushqimit (AKU):* Institucioni kryesor përgjegjës për kontrollin zyrtar të sigurisë ushqimore dhe mbrojtjen e konsumatorit. AKU operon me një rrjet të gjerë inspektimesh në pikat kufitare dhe laboratorë rajonalë, duke garantuar analiza të thelluara dhe monitorim të vazhdueshëm të produkteve ushqimore.
- *Instituti i Sigurisë Ushqimore dhe Veterinarisë (ISUV):* Ky institut kryen analiza laboratorike të specializuara, duke mbështetur me ekspertizë shkencore të avancuar procesin e vlerësimit dhe kontrollit të produkteve ushqimore dhe veterinare.
- *Drejtoria Rajonale të Bujqësisë:* Përgjegjëse për monitorimin në terren të produktit primar me origjinë shtazore dhe bimë, në bashkëpunim me strukturat e pushtetit vendor.

Mekanizmat e Kontrollit dhe Masat Ndëshkuese- Kontrollat zyrtare zhvillohen kryesisht pa njoftim paraprak, duke u bazuar në një vlerësim të detajuar të riskut, që merr parasysh natyrën e produktit, historikun e operatorit dhe rreziqet e mundshme për shëndetin publik. Në rastet kur konstatohet shkelje, ndërmerren masa administrative, përfshirë ndërprerjen e menjëhershme të aktivitetit të operatorit deri në plotësimin e kërkesave ligjore. Gjithashtu, ligji parashikon sanksione financiare të rënda, me gjoba që variojnë nga 100,000 deri në

2,000,000 lekë, në varësi të natyrës dhe rëndësisë së shkeljes. Këto masa synojnë të sigurojnë respektimin e standardeve më të larta të sigurisë dhe të mbrojnë konsumatorin nga rreziqet e mundshme.

Projektligji për Kontrolllet Zyrtar – Perspektiva e Re- Në kuadër të përmirësimit të mëtejshëm të mekanizmave mbikëqyrës, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural ka propozuar miratimin e projektligjit të ri për “Për kontrollet zyrtare dhe veprimtari të tjera zyrtare të kryera për të garantuar zbatimin e legjislacionit mbi ushqimin dhe ushqimin për kafshë, rregullimeve mbi shëndetin dhe mirëqenien e kafshëve si dhe mbi shëndetin e bimëve dhe produkteve për mbrojtjen e bimëve në Republikën e Shqipërisë”. Ky projektligj synon të forcojë standardet e kontrollit, duke vendosur rregulla të qarta dhe procedura strikte që do të garantojnë një nivel më të lartë mbrojtjeje të shëndetit të njerëzve, kafshëve dhe bimëve në të gjithë zinxhirin ushqimor. Një element kyç i projektligjit është kryerja e kontrolleve pa njoftim paraprak, përveç rasteve të jashtëzakonshme ku një njoftim i tillë është i domosdoshëm dhe i justifikuar.

Objektivi i politikës

- *Vendosni objektiva që korrespondojnë me problemin dhe shkaqet e tij.*
- *Sigurohuni që objektivat janë specifike, të matshëm, të arritshëm, realë dhe në kohë.*

Objektivat kryesore të politikës së këtij projektligji janë siç vijon:

1. Trajtimi me prioritet i sigurisë së shëndetit të njeriut dhe të kafshëve para së gjithave.
2. Forcimi i mjedisit rregullator në funksion të përmirësimit të mbrojtjes së shëndetit të konsumatorëve, shëndetit të kafshëve dhe shëndetit të bimëve.
3. Ruajtja dhe trajtimi i kujdesshëm i interesave të operatorëve të biznesit në fushën e sigurisë ushqimore.
4. Krijimi i aksesit të pakufizuar dhe rritjen e aftësive konkurruese për Shqipërinë në tregjet ndërkombëtare të ushqimit.
5. Promovimi i prodhimit dhe i cilësisë së qëndrueshme të ushqimit nëpërmjet zhvillimit të një sektori konkurrues dhe inovativ agroushqimor.
6. Forcimi i kapacitetet institucionale dhe administrative drejt harmonizimit të *Acquis Communautaire* të BE-së në fushën e sigurisë ushqimore, shëndetit të kafshëve dhe të bimëve.

Përshkrimi i opsioneve të shqyrtuara

- *Përshkruani opsionin e status quo-së.*
- *Identifikoni dhe përshkruani të gjitha opsionet e politikave që keni marrë parasysh.*
- *Shpjegoni se si janë zgjedhur opsionet e renditura.*

Gjatë analizës së kryer, janë shqyrtuar të tre opsionet:

Opsioni 0 – Ruajtja e status quo-së; Qëndrimi në gjendjen aktuale, duke zbatuar ligjet aktuale në fuqi për kontrollet zyrtare, nënkupton mos dhënien e një zgjidhjeje problematikave të evidentuara, mos adresimin e tyre me kahje nga BE si dhe mos plotësimin e detyrimeve për përafrimin ligjor me *aquis* e BE-së.

Opsioni 1 - (rregullator): Miratimi i një ligji të ri i cili unifikon kuadrin ligjor i cili përcakton rregullat për kontrollet zyrtare në fushën e sigurisë ushqimore, ushqimin dhe

ushqimin për kafshë dhe mbrojtjen e bimëve duke dhënë jep zgjedhjen e duhur problematikave të evidentuara dhe duke ecur në drejtim të forcimit të tregut të brendshëm dhe atij evropian si rezultat i përmbushjes së standarteve evropian në këto fusha. Ky është opsioni i zgjedhur nga ne si më i përshtatshëm, i cili trajton dhe zgjidh një sërë çështjesh problematike në kohë, dhe që jep rezultatet e duhura në raport objektivat që Qeveria synon të përmbushë. Harmonizimi me *acquis*-in e BE-së bëhet me qëllim të krijimit të një qasje të integruar dhe uniforme ndaj kontrolleve zyrtare përgjatë zinxhirit agro-ushqimor. Nisma ligjore që propozojmë ofron një kuadër të përgjithshëm, të unifikuar për kontrollet zyrtare në sektorët e ushqimit dhe ushqimit për kafshë, duke përcaktuar dispozita të qarta për rregullimin, organizimin dhe financimin e kontrolleve zyrtare.

Opsioni 2 - (rregullator): Rishikimi i ndryshimeve ligjore në ligjislacionin aktual nuk adreson problematikat e evidentuara duke mos patur një kuadër ligjor solid dhe të unifikuar e duke mos marrë si pasojë rezultatet e pritshme në aspektin e përafrimit të ligjislacionit me *acquis* por edhe duke mos dhënë zgjidhje problematikave si pasojë e fragmentizimit ligjor, identifikimin jo të plotë dhe mbivendosjen e kompetencave mes organeve zbatuese legjislative.

Opsioni 3 – (jorregullator): Ky opsion do të ishte forcimi i zbatimit të ligjit egzistues në fuqi nga strukturat kompetente. Trajnimi i stafit, forcimi i kërkesës së llogarisë, analizimi i terrenit më i shpeshtë etj. Qeveria mund të fokusohet në forcimin e zbatimit të rregulloreve dhe ligjislacionit ekzistues, trajnimeve dhe mbikëqyrjes më të fortë të institucioneve dhe operatorëve të biznesit në këta sektorë. Ky opsion nuk ofron zgjidhjen e duhur për problematikat e evidentuara dhe as përmbushjen e qëllimeve që ka vënë Qeveria Shqiptare për arritjen e kushteve të anëtarësimit në BE.

Opsioni 0 – Ruajtja e status quo-së

Avantazhet:

- Nuk kërkon ndryshime të menjëhershme ligjore apo investime shtesë në infrastrukturë.
- Vazhdon funksionimin e mekanizmave aktualë pa ndërprerje.

Disavantazhet:

- Nuk adresohen problemet dhe sfidat e identifikuara në sistemin aktual të kontrolleve zyrtare.
- Mosplotësimi i detyrimeve për harmonizimin me *acquis*-in e Bashkimit Evropian pengon avancimin në procesin e integritetit evropian.
- Rrezikon përkeqësimin e situatës në fushën e sigurisë ushqimore dhe mbrojtjes së shëndetit të kafshëve dhe bimëve për shkak të mungesës së reformave.
- Kufizon zhvillimin e tregut të brendshëm dhe mund të ndikojë negativisht në besueshmërinë ndërkombëtare të produkteve shqiptare.

Opsioni 1 – Miratimi i ligjit të ri (Opsioni i zgjedhur)

Avantazhet:

- Ofron një kuadër ligjor të unifikuar dhe të harmonizuar me *acquis*-in e BE-së, duke avancuar në procesin e integritetit evropian.
- Zgjidh në mënyrë sistematike problemet e identifikuara dhe adreson fragmentimin dhe mbivendosjet e kompetencave.
- Forcon tregun e brendshëm dhe promovon konkurrencën e drejtë në sektorët agro-ushqimorë.
- Përmirëson besueshmërinë dhe sigurinë e produkteve ushqimore dhe atyre për kafshë dhe shëndetin e bimëve, duke mbrojtur shëndetin publik dhe mjedisin.

- Përkrah qëndrueshmërinë institucionale përmes përcaktimit të qartë të rregullave, organizimit dhe financimit të kontrolleve zyrtare.

Disavantazhet:

- Mund të kërkojë kohë dhe burime për zbatimin e plotë të reformës ligjore dhe përshtatjen e institucioneve.
- Implementimi i suksesshëm varet nga gatishmëria institucionale dhe angazhimi i vazhdueshëm.

Opsioni 2 – Rishikim i ndryshimeve ligjore në ligjislacionin aktual

Avantazhet:

- Mund të jetë më i lehtë dhe më i shpejtë për t'u zbatuar sesa një ligj i ri.
- Mund të përmirësojë disa aspekte të ligjit ekzistues pa nevojën për një reformë të plotë.

Disavantazhet:

- Nuk krijon një kuadër ligjor të unifikuar dhe të qartë, duke lënë hapësirë për fragmentim dhe mbivendosje kompetencash.
- Nuk adreson në mënyrë efektive problemet thelbësore të kontrollit zyrtar dhe harmonizimit me *acquis-in* e BE-së.
- Rrezikon të mos arrijë rezultatet e dëshiruara në përmirësimin e sigurisë ushqimore dhe mbrojtjes së bimëve dhe kafshëve.
- Mungesa e një qasjeje gjithëpërfshirëse mund të çojë në mbivendosje të përgjegjësisë dhe mungesë koordinimi mes institucioneve.

Opsioni 3 – Forcimi i zbatimit të ligjit ekzistues (Opsion jorregullator)

Avantazhet:

- Mund të realizohet shpejt përmes trajnimeve, forcimit të inspektimeve dhe monitorimit më të mirë.
- Përmirëson funksionimin praktik të institucioneve pa nevojën për ndryshime ligjore.
- Rrit përgjegjësinë e aktorëve në terren dhe mund të ulë praktikën e paligjshme përmes kontrolleve më rigorozë.

Disavantazhet:

- Nuk zgjidh problemet strukturore dhe ligjore që pengojnë efektivitetin e përgjithshëm të sistemit.
- Nuk përmbush detyrimet ligjore për përafrimin me *acquis-in* e BE-së dhe integrimin evropian.
- Pa reforma ligjore, fuqia e kontrollit mbetet e kufizuar dhe mund të jetë e pamjaftueshme për të adresuar sfidat afatgjata.
- Rrezikon që rezultatet e përmirësuara në zbatim të jenë të përkohshme dhe jo të qëndrueshme në mungesë të kuadrit ligjor të duhur.

Vlerësimi i opsioneve/analizimi i ndikimeve

- *Identifikoni se kush preket.*
- *Identifikoni llojet e ndikimeve për secilin grup të prekur; bëni dallimin midis ndikimeve të drejtpërdrejta dhe jo të drejtpërdrejta.*
- *Për ndikimet e drejtpërdrejta:*
- *Përshkruani nga ana cilësore ndikimet e drejtpërdrejta mbi grupet e prekura.*
- *Analizoni nga ana sasiore ndikimet më të rëndësishme të drejtpërdrejta.*
- *Përcaktoni vlerën monetare të ndikimeve më të rëndësishme të drejtpërdrejta aty ku është e mundur (shih aneksin 1/a për tabelën që mund të përdorni)*

Grupet qe preken janë:

o Qeveria;

o Operatorët e bizneseve;

o Fermerët;

o Shoqëria civile;

o Punëmarrësit.

o Qeveria –rrit punësimin, plotëson kushtet lidhur përafrimin e legjislacionit, forcon marrëdhëniet ndërkombëtare dhe rajonale për zbatimin e PPB, ofron informacion statistikor në bujqësi të saktë, real dhe efikas, rritet besimi te përdoruesit etj.

o Operatorët e bizneseve –preken nga ky ligj pasi ligji parasheh normim të ri, vihen në dijeni për të gjitha të dhënat lidhur me aktivitet etj.

o Fermerët- do të aplikojnë metoda të reja të raportimit të informacionit, rritje e fuqisë konkurruese në tregun e brendshëm, mundësinë e eksportit apo rritjen e eksportit, , përmirësimin e kushteve të zhvillimit të veprimtarisë bujqësore për ta etj.

o Shoqëria civile- intensifikimi, zgjerimi dhe modernizimi i bujqësisë përforcon ofertën ekonomike dhe sociale në ato zona, duke sjellë një jetesë më të mirë për banorët ruralë, duke u ofruar të rinjve një mundësi më tepër punësimi dhe një ofertë ekonomike tërheqëse, dhe kështu edhe produkte më të mira dhe siguri më të lartë ushqimore etj.

o Punëmarrësit - më shumë mundësi punësimi si pasojë e hapjes së tregëtisë e eksportit, me shumë mundësi punësimi për profesionistët në fushën e bujqësisë etj.

Disa nga grupet e prekura kanë përfitime të drejtëpërdrejta siç vijon:

Ndikimet sociale, ekonomike dhe mjedisore të hartimit të projektligjit të ri:

Projektligji ndikon në mënyra të ndryshme mbi këto grupe:

4. Qeveria:

- Përmesh qëllimet e saj për standarte europiane dhe përafrimin e të BE-së me legjislacionin e brendshëm.
- Përforcon kuadrin rregullator mbi kontrollet lidhur me ushqimin, ushqimin për kafshë, shëndetin e bimëve, sigurinë ushqimore, produktet mjekësore veterinarë duke eliminuar fragmentizimin në të njëjtën kohë.
- Plotëson standardet e BE-së për sektorin bujqësor mbi kontrollet zyrtare, duke përmirësuar imazhin ndërkombëtar dhe plotësuar një kusht të rëndësishëm për anëtarësimin në BE.
- Modernizimi i sektorit të bujqësisë duke ofruar një bazë solide, të gjërë të të dhënave mbi sektorët e bujqësisë.

5. Fermerët:

- Duhet të përmeshin masa të reja biosigurie dhe standarde fermash.
- Përfitime nga rritja e të ardhurave, standardeve të jetesës dhe akses në subvencione.

6. Komuniteti dhe shoqëria civile:

- Përfitime sociale përmes modernizimit të sektorit bujqësor dhe përmirësimit të cilësisë së produkteve.

- Hapja e vendeve të punës dhe përmirësimi i jetesës në zonat rurale.

4. *Punëmarrësit:*

- Mundësi të reja punësimi dhe zhvillimi profesional.
- Lehtësi në mbarëvajtjen e tyre në zhvillimin e biznesit me rezultate në zgjerimin e aktivitetit ekonomik e për rrjedhojë rritjen e nevojës për punësime të reja.
- Përmirësim i kushteve të punës dhe hapje e vendeve të punës në zonat rurale.

5. *Operatorët e Bizneseve:*

- Përballen me kosto fillestare për përmbushjen e rregullave të reja dhe kushteve ligjore.
- Përfitime nga rritja e tregut të brendshëm dhe hapja e tregjeve europiane.
- Rritje e standardeve dhe cilësisë së produkteve, përmirësim i kushteve të punës dhe mundësi bashkëpunimi ndërkombëtar.

6. *Prodhuesit e Produkteve me Origjinë Shtazore:*

- Përmirësim i cilësisë së produkteve dhe akses në tregjet ndërkombëtare.
- Nevojë për investime në teknologji moderne, por kthimi i investimit është afatgjatë.

7. *Industria Përpunuese:*

- Investime në makineri dhe teknologji për të përmbushur standardet e reja.
- Rritje të shitjeve, sigurisë ushqimore dhe cilësisë së produkteve për konsumatorët.

Ndikimet Kryesore të Projektligjit:

1. *Sociale:*

- Nxiti rritjen e standarteve të jetesës përmes punësimit dhe zhvillimit rural.
- Përfitime për komunitetet rurale nga zhvillimi ekonomik dhe social.
- Përmbushje e kushteve për anëtarësimin në BE synim arritja e të cilit impakton në mënyrë thelbësore, pozitive shoqërinë shqiptare e cila bëhet pjesë e komunitetit europian me te drejta dhe detyrime të plota si shtet anëtar.

2. *Ekonomike:*

- Zhvillimet e bizneseve kanë efekte pozitive në rritjen e eksportit dhe tregtisë duke forcuar ekonominë kombëtare.
- Forcim dhe mirëfunksionim i tregut të brendshëm dhe rritje e aftësive konkurruese në tregun europian.
- Krijimi i aksesit të pakufizuar në tregun europian dhe më gjërë pritjet të ketë impakt shumë pozitiv në ekonominë e vëndit, rritja e eksportit dhe tregtisë gjithashtu forcon ekonominë kombëtare.
- Përfitime nga investitorë të huaj dhe grantë nga BE;
- Investimet në standarde dhe teknologji krijojnë kosto fillestare, por përkthehen në përfitime afatgjata për të gjitha palët.

3. *Mjedisore:*

- Zhvillimi i sektorit bujqësisë në zonat rurale pritet të ketë ndikim pozitiv në ruajtjen e mjedisit dhe zhvillimin e qëndrueshëm të aktiviteteve bujqësore,
- Ligji i ri do të ketë një ndikim pozitiv të drejtpërdrejtë në mjedis nëpërmjet kontrollit dhe gjurmueshmërisë më të mirë të bimëve dhe duke reduktuar rrezikun e dëmeve të mëdha mjedisore që vijnë si rrjedhojë e përhapjes së dëmtuesve në territorin e Republikës së Shqipërisë.
- Më pak produkte për mbrojtjen e bimëve si rezultat i bimëve më të më të shëndetshme duke ulur njëkohësisht nivelin e ndikimit në mjedis të mbetjeve që vijnë nga PMB-të ose ambalazhimi i tyre.
- Modernizimi i sektorit të bujqësisë impakton rritjen e standarteve ekonomike të njësisve ekonomike të cilat ndërmarrin veprimtari ekonomike në bujqësi ose mirëmbajnë tokën bujqësore në gjendje të mirë bujqësore dhe mjedisore brenda territorit të Republikës së Shqipërisë.

Nga analiza e mësipërme duke vlerësuar kostot por edhe përfitimet dalim në përfundimin se të gjitha kostot dhe investimet që do të kryhen në këtë fushë janë kosto të cilat në plane afatgjata përkthehen në përfitime për aktorët e zinxhirit ushqimor dhe për shoqërinë në tërësi si dhe në një linjë me politikat e Qeverisë për plotësimin e kushteve për anëtarësimin në BE.

Kosto të drejtëpërdrejta në sektorin publik: Momentalisht identifikohen kosto në sektorin publik pasi kompetencat do të ushtrohen nga të njëjtat institucione dhe staf administrativ.

Kosto të drejtëpërdrejta në sektorin privat:

1. Kosto administrative dhe e përputhshmërisë me legjislacionin

- **Shkaku:**
Bizneset duhet të harmonizojnë praktikatat e tyre me standardet e kontrollit zyrtar: dokumentacion më i detajuar, gjurmueshmëri, etiketime, sisteme IT, raportim.
- **Pasoja për biznesin:**
 - Investim fillestar në sisteme menaxhimi të cilësisë (HACCP, ISO, etj.)
 - Trajnim i stafit për procedura të reja
 - Pagesë për auditime të brendshme dhe të jashtme
 - Kosto e raportimit të vazhdueshëm dhe ruajtjes së të dhënave
- **Përfitime:**
 - Rrit sigurinë ligjore dhe shmmang ndëshkimet në kuadër të ligjit;
 - Rrit besimin te konsumatori dhe partnerët tregëtarë;
 - Lehtëson eksportin në tregjet e BE-së dhe jashtë saj;
 - Përmirëson imazhin e markës dhe qëndrueshmërinë në treg.

2. Tarifat e detyrueshme për kontrollet zyrtare

- **Shkaku:**
Sipas rregullores, për aktivitete të caktuara (mish, peshk, qumësht, kufij), bizneset duhet të paguajnë tarifa për kontrolle.
- **Pasoja për biznesin:**
 - Rritje e shpenzimeve operative, veçanërisht për bizneset e vogla;

-Barrë e rënduar për mikro-ndërmarrjet që kanë marzhe të vogla fitimi;

-Mungesë e harmonizimit të tarifave me shtetet e BE-së krijon konkurrencë të pabarabartë.

- **Përfitime:**

-Tarifat sigurojnë që kontrollet të kryen në kohë dhe me cilësi;

-Ndihmojnë në krijimin e një gare të ndershme tregtare, nëse harmonizohen;

-Bizneset me standardet përfitojnë nga besimi dhe qasja më e lehtë në tregje ndërkombëtare.

3. Kosto për investime teknike dhe infrastrukturore

- **Shkaku:**

Për të përmbushur kërkesat e sigurisë ushqimore dhe të kontrollit, bizneset duhet të investojnë në pajisje, laboratorë të brendshëm, hapësira magazinimi, etiketime inteligjente, etj.

- **Pasoja për biznesin:**

-Kosto të konsiderueshme kapitale, veçanërisht për bizneset e vogla;

-Vështirësi për të siguruar financim apo kredi për përmirësime teknologjike;

-Vonesë në rikuperimin e investimeve për shkak të fitimeve të ulëta;

- **Përfitime:**

- Rrit eficientësi operacionale dhe ul konstat në plan afatgjatë;

- Lejon prodhim më të qëndrueshëm dhe me më pak mbetje;

- Rrit besueshmërinë në auditime dhe kontrole të jashtme;

-Mbron produktin ndaj dështimeve ose sekuestrimeve eventuale nga tregu.

4. Kosto për përputhje të vazhdueshme

- **Shkaku:**

Përveç tarifave, bizneset përballen me kosto të vazhdueshme për të ruajtur standartin si: auditime të rregullta, trajnime të vazhdueshme, dokumentacion, kontroll vetjak (vetkontrollin).

- **Pasoja për biznesin:**

-Kosto mujore për mbajtje dosjesh, certifikime të përtëritura, shërbime laboratorike;

-Shtim i kohës jo-për qëllime fitimrurëse për menaxherët dhe stafin teknik;

-Ndikim i madh në koston e produktit për mikrondërmarrjet.

- **Përfitime:**

-Redukton rrezikun e ndështimit administrativ, pezullimeve dhe bllokimeve nga autoritetet;

-Ndihmon në rast inspektimesh të paparalajmëruara në treg;

-Shërben si avantazh konkurrues në tendera dhe bashkëpunime me rrjete të mëdha shitjeje.

5. Ndikim indirekt në çmimet e tregut dhe konkurrencën

- **Shkaku:**
Mungesa e harmonizimit të tarifave dhe standardeve mes vendeve të BE-së sjell kushte të pabarabarta konkurruese.
- **Pasoja për biznesin:**
 - Bizneset që operojnë në vende me tarifa më të larta ndihen të penalizuar;
 - Operatorët që zbatojnë ligjin mund të humbasin treg ndaj atyre që “anashkalojnë” rregullat;
 - Presion për të ulur cilësinë për të ruajtur çmimet konkurruese.
- **Përfitime**
 - Harmonizimi mund të krijojë treg më të drejtë dhe konkurrencë të barabartë;
 - Bizneset që investojnë në cilësi mund të përfitojnë më shumë treg nëse zbatimi është universal;
 - Rregullimi i drejtë i tarifave mund të nxisë inovacion dhe efikasitet.

Zbatimi i Rregullores (BE) 2017/625 sjell një sërë ndikimesh konkrete mbi sektorin privat, veçanërisht mbi operatorët në zinxhirin agro-ushqimor, me theks të veçantë mbi mikro-ndërmarrjet dhe ndërmarrjet e vogla dhe të mesme. Këto ndikime shfaqen në formën e kostove administrative, tarifave të detyrueshme, investimeve teknike dhe barrës së përhershme për ruajtjen e përputhshmërisë.

Megjithatë, pavarësisht sfidave financiare që lidhen me përshtatjen ndaj sistemit të përforcuar të kontrollit zyrtar, kjo rregullore ofron një gamë të gjerë përfitimesh strategjike për operatorët privatë. Nëpërmjet përmbushjes së standardeve të kërkuara, bizneset fitojnë jo vetëm akses më të lehtë në tregje të BE-së dhe ato ndërkombëtare, por gjithashtu rrisin besimin e konsumatorëve dhe partnerëve, forcojnë reputacionin e tyre dhe ndërtojnë një avantazh të qëndrueshëm konkurrues.

Kostot e paraqitura – nga tarifat, tek investimet në infrastrukturë dhe trajnime – janë të konsiderueshme, por në shumë raste ato përbëjnë një investim afatgjatë, që ul rrezikun e ndëshkimeve në kuadër të ligjit, humbjeve ekonomike nga incidentet e sigurisë ushqimore dhe garanton vazhdimësinë e operacioneve në një treg gjithnjë e më të rregulluar dhe të ndjeshëm ndaj cilësisë.

Në fund, suksesi në përballimin e këtyre sfidave varet nga balancimi i drejtë midis kostove të zbatimit dhe **përfitimeve reale që sjell përputhshmëria me rregulloren**, duke pasur gjithmonë në fokus mbrojtjen e konsumatorit, sigurinë ushqimore dhe qëndrueshmërinë e bizneseve të përgjegjshme.

Ndikimet e drejtpërdrejta sociale

Kontrolli zyrtar mbi sigurinë ushqimore mund të ndikojë drejtpërdrejt në sigurinë e konsumatorëve duke ulur rrezikun e sëmundjeve dhe helmimeve nga ushqimi. Gjithashtu, këto kontrole mund të krijojnë vende pune të reja në sektorin e inspektimeve dhe certifikimeve, duke ndikuar pozitivisht në punësim dhe mirëqenie ekonomike lokale.

Ndikimet jo të drejtpërdrejta sociale

Përmirësimi i sigurisë ushqimore mund të ndikojë në mënyrë jo të drejtpërdrejtë në rritjen e besimit të konsumatorëve në produkte lokale, duke nxitur zhvillimin ekonomik afatgjatë të komuniteteve rurale dhe fermerëve të vegjël. Gjithashtu, përmirësimet në kushtet e punës në sektorin agro-ushqimor, si pasojë e kontrolleve më strikte, mund të përmirësojnë shëndetin dhe sigurinë e punonjësve në mënyrë indirekte.

Ndikimet e drejtpërdrejta mjedisore

Në kontekstin e kontrolleve zyrtare, një ndikim i drejtpërdrejtë mjedisor mund të jetë reduktimi i përdorimit të pesticideve apo substancave të dëmshme, për shkak të verifikimeve më të rrepta në prodhimin ushqimor, që ndihmon në mbrojtjen e tokës, ujit dhe biodiversitetit lokal. Gjithashtu, kontrollet mund të detyrojnë bizneset të përmirësojnë menaxhimin e mbetjeve dhe të ndotjes, duke zvogëluar ndotjen mjedisore në vend.

Ndikimet jo të drejtpërdrejta mjedisore

Politika e kontrolleve mund të nxisë një zhvillim më të qëndrueshëm në zinxhirin ushqimor, duke promovuar përdorimin e praktikave miqësore me mjedisin dhe teknologjive të pastra. Në këtë mënyrë, ndikon në reduktimin afatgjatë të emetimeve të gazrave serrë dhe degradimit të ekosistemeve. Përfitimet e tilla ndikojnë në përmirësimin e cilësisë së jetës dhe ruajtjen e burimeve natyrore për brezat e ardhshëm.

Arsyetimi i opsionit të preferuar

- *Zgjidhni opsionin e preferuar, bazuar në analizë.*
- *Shpjegoni arsyetimintuaj.*

Opsioni 1 - (rregullator): Miratimi i një ligji të ri i cili unifikon kuadrin ligjor i cili përcakton rregullat për kontrollet zyrtare në fushën e sigurisë ushqimore, ushqimin dhe ushqimin për kafshë dhe mbrojtjen e bimëve duke dhënë jep zgjedhjen e duhur problematikave të evidentuara dhe duke ecur në drejtim të forcimit të tregut të brendshëm dhe atij europian si rezultat i përmbushjes së standarteve europian në këto fusha. Ky është opsioni i zgjedhur nga ne si më i përshtatshëm, i cili trajton dhe zgjidh një sërë çështjesh problematike në kohë, dhe që jep rezultatet e duhura në raport objektivat që Qeveria synon të përmbushë. Harmonizimi me *acquisin* e BE-së bëhet me qëllim të krijimit të një qasje të integruar dhe uniforme ndaj kontrolleve zyrtare përgjatë zinxhirit agro-ushqimor. Nisma ligjore që propozojmë ofron një kuadër të përgjithshëm, të unifikuar për kontrollet zyrtare në sektorët e ushqimit dhe ushqimit për kafshë, duke përcaktuar dispozita të qarta për rregullimin, organizimin dhe financimin e kontrolleve zyrtare.

Rritja e efikasitetit të përdorimit të burimeve të kontrollit në bazë risku në rrezik dhe mobilizimi i burimeve financiare të destinuara për këtë qëllim, zvogëlon presionin mbi buxhetin e shtetit, bën të mundur vijëmesinë e ecurisë drejt realizimit të objektivit kryesor që është siguri e efikasitetit të kontrolleve dhe rritja e sigurisë së zinxhirit agro-ushqimor. Shtetet zbatuese të kësaj politike mund të përjashtojnë pjesërisht ose plotësisht nga tarifat mikro-ndërmarrjet, në përputhje me legjislacionin në fuqi për asistencën shtetërore në këtë fushë.

Opsioni 1 mundëson zbatimin e plotë të qasjes kontroll me bazë risku në sektorë ku autoritetet kompetente aktualisht nuk e realizojnë këtë si p.sh. kontrollet zyrtare të kryera në kufijtë e BE-së mbi mallra të caktuara nga vendet e treta dhe kontrollet zyrtare mbi mbetjet e barnave veterinarë. Kjo do të rezultojë në organizim më efikas të programeve të kontrollit. Për më tepër, mundësimi i autoriteteve kombëtare për të përqendruar fokusin e tyre aty ku risku paraqitet më i lartë minimizon barrën e kontrolleve zyrtare mbi ato biznese të cilat përmbushin kushtet ligjore e për rezultat rritje e aftësive të tyre konkurruese në treg.

Megjithatë, përfitimet në aspektin e rritjes së efikasitetit dhe konkurrueshmërisë do të ishin vetëm të pjesshme sepse shëndeti i bimëve në legjislacionin aktual nuk përfshihen. Në fakt, organizimi i mirë dhe efikas mund të arrihet vetëm duke siguruar që përparësia e vlerësimit të riskut të kryhet nga AK-të në të gjithë sektorët e zinxhirit agro-ushqimor, duke përfshirë edhe ato më sipër. Kjo parandalohet duke shmangur fragmentimin aktual i legjislacionit të kontrolleve zyrtare.

Sa i përket aspektit financiar të kontrolleve zyrtare, kërkesa që kostot e kontrolleve kur përdoren tarifa të detyrueshme të mbulohen nga OB-të do të krijonte një bazë financiare të qëndrueshme të mbledhur përmes tarifave të tilla, duke zvogëluar kështu presionin mbi buxhetet e shtetit. Në shumicën e shteteve anëtare të BE-së, kostot e kontrollit mbulohen vetëm pjesërisht përmes tarifave e OB-ve kjo nismë politike parasheh mundësinë në disa raste që një pjesë shtesë të kostove të kontrolleve të transferohen dhe të shpërndahen midis operatorëve të zinxhirit agro-ushqimor. Rritja e nivelit të tarifave të detyrueshme pritet të mos përfaqësojë një barrë shtesë të konsiderueshme për operatorët e biznesit, madje edhe në ato sektorë ku kostoja e kontrolleve ndikon më shumë në kostot e përgjithshme të prodhimit të operatorëve, sic është inspektimi i mishit.

Nisma ligjore që propozojmë identifikon një numër aktiviteteve kontrolli (kryesisht mbi mishin, qumështin, prodhimin e peshkimit dhe mbi kontrollet e kryera që kryehen në kufinj) për të cilat autoritetet kompetente do të mbledhin një tarifë nga operatorët (tarifë e detyrueshme) për të rikuperuar kostot e kontrollit. Rregullorja 2017/625 ka lënë të hapur mundësinë e zgjedhjes për aktivitete të tjera kontrolli, për të cilat shtete do të vendosin në mënyrë të pavarur nëse do të ngarkojë një tarifë mbi operatorët apo jo.

Megjithatë është e nevojshme të theksojnë se tarifat e detyrueshme siç janë të parashikuara aktualisht nuk lejojnë AK-së të rikuperojë të gjitha kostot e tyre duke mundur kështu të sigurojë një fluks të qëndrueshëm burimesh për të financuar zhvillimet e kontrolleve zyrtare në lartësinë e shpeshtësinë e nevojshme.

Opsioni 1 do të krijonte barazi për të gjithë operatorët e ngarkuar me tarifa të detyrueshme. Dispozitat e reja do të sigurojnë që mekanizmi i financimit të kontrolleve mund të përdoret nga SHM për të shpërblyer bizneset me performancë të mirë dhe me risk të ulët, edhe kur tarifat me normë fikse zbatohen për të gjithë operatorët, pavarësisht nëse ata inspektohen në të vërtetë gjatë periudhës referuese (duke i ngarkuar ata me një tarifë më të ulët se ajo e aplikuar për operatorët që nuk përputhen). Kostot shtesë pritet të jenë të përballueshme nga buxhetet publike.

Opsioni 1 parashikohet të rrisë llogaridhënien e aktiviteteve të kontrollit duke krijuar një transparencë të plotë lodhur me kostot dhe tarifat duke përdorur mekanizma ligjor përmes së cilëve operatorët do të jenë në dijeni të plotë mbi kostot dhe tarifat të cilat priten të paguhet prej tyre.

Gjatë punës për draftimin e Raportit të Vlerësimit të Ndikimit janë marrë në konsideratë edhe dokumentet shoqëruese të Rregulloren Evropiane (BE) 2017/625 “Mbi kontrollet zyrtare dhe aktivitetet e tjera zyrtare të kryera për të siguruar zbatimin e ligjit për ushqimin dhe ushqimin për kafshët, rregullat për shëndetin dhe mirëqenien e kafshëve, shëndetin e bimëve dhe produktet për mbrojtjen e bimëve” e cila do të përafrohet pjesërisht me miratimin e propozimit të nismës që sjell Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, “Për kontrollet zyrtare dhe veprimtari të tjera zyrtare të kryera për të garantuar zbatimin e legjislacionit mbi ushqimin dhe ushqimin për kafshë, rregullimeve mbi shëndetin dhe mirëqenien e kafshëve si dhe mbi shëndetin e bimëve dhe produkteve për mbrojtjen e bimëve në Republikën e Shqipërisë”. Në mënyrë të veçantë përmendim këtu Impact Assessment i cili është dokumenti shoqërues i rregullores së sipërcituar dhe i cili është përdorur si referencë gjatë draftimit të këtij dokumenti, duke e sjellë atë në frymën e përshtatshme për mjedisin ligjor shqiptar, në përputhje me rregullat e përafrimit të *acquis communautaire* e duke bërë kështu që konkluzionet tona të jenë në përputhje me konkluzionet e këtij dokumenti.

Siç e kemi shpjeguar edhe më lart janë identifikuar katër opsione, si më poshtë vijojnë:

Opsioni 0 – Ruajtja e status quo-së; Qëndrimi në gjendjen aktuale, duke zbatuar ligjet aktuale në fuqi për kontrollet zyrtare, nënkupton mos dhënien e një zgjidhjeje problematikave të evidentuara, mos adresimin e tyre me kahje nga BE si dhe mos plotësimin e detyrimeve për përafrimin ligjor me *acquis* e BE-së.

Opsioni 1 - (rregullator): Miratimi i një ligji të ri i cili unifikon kuadrin ligjor i cili përcakton rregullat për kontrollet zyrtare në fushën e sigurisë ushqimore, ushqimin dhe ushqimin për kafshë dhe mbrojtjen e bimëve duke dhënë jep zgjedhjen e duhur problematikave të evidentuara dhe duke ecur në drejtim të forcimit të tregut të brendshëm dhe atij evropian si rezultat i përmbushjes së standarteve evropian në këto fusha. Ky është opsioni i zgjedhur nga ne si më i përshtatshëm, i cili trajton dhe zgjidh një sërë çështjesh problematike në kohë, dhe që jep rezultatet e duhura në raport objektivat që Qeveria synon të përmbushë. Harmonizimi me *acquisin* e BE-së bëhet me qëllim të krijimit të një qasje të integruar dhe uniforme ndaj kontrolleve zyrtare përgjatë zinxhirit agro-ushqimor. Nisma ligjore që propozojmë ofron një kuadër të përgjithshëm, të unifikuar për kontrollet zyrtare në sektorët e ushqimit dhe ushqimit për kafshë, duke përcaktuar dispozita të qarta për rregullimin, organizimin dhe financimin e kontrolleve zyrtare.

Opsioni 2 - (rregullator): Rishikimi i ndryshimeve ligjore në legjislacionin aktual nuk adreson problematikat e evidentuara duke mos patur një kuadër ligjor solid dhe të unifikuar e duke mos marrë si pasojë rezultatet e pritshme në aspektin e përafrimit të legjislacionit me *acquis* por edhe duke mos dhënë zgjidhje problematikave si pasojë e fragmentizimit ligjor, identifikimin jo të plotë dhe mbivendosjen e kompetencave mes organeve zbatuese legjislative.

Opsioni 3 – (jorregullator): Ky opsion do të ishte forcimi i zbatimit të ligjit egzistues në fuqi nga strukturat kompetente. Trajnimi i stafit, forcimi i kërkesës së llogarisë, analizimi i terrenit më i shpeshtë etj. Qeveria mund të fokusohet në forcimin e zbatimit të rregulloreve dhe legjislacionit ekzistues, trajnimeve dhe mbikëqyrjes më të fortë të institucioneve dhe operatorëve të biznesit në këta sektorë. Ky opsion nuk ofron zgjidhjen e duhur për problematikat e evidentuara dhe as përmbushjen e qëllimeve që ka vënë Qeveria Shqiptare për arritjen e kushteve të anëtarësimit në BE.

Vendosja e peshës së kritereve sipas rëndësisë relative.

Për të vlerësuar opsionet duke përdorur analizën me shumë kritere, janë ndjekur hapat e mëposhtëm:

Janë përcaktuar kriteret që tregojnë arritjen e objektivave dhe është vendosur pesha e kritereve sipas rëndësisë relative:

1. Efektiviteti për përforsimin e mjedisit rregullator në funksion të përmirësimit të mbrojtjes së shëndetit të konsumatorëve, shëndetit të kafshëve dhe shëndetit të bimëve-5
2. Efektiviteti në ruajtjen dhe trajtimin e kujdesëm të interesave të operatorëve të biznesit në fushën e sigurisë ushqimore-4
3. Efektiviteti në krijimin e aksesit të pakufizuar dhe rritjen e aftësive konkurruese për Shqipërinë në tregjet ndërkombëtare të ushqimit-5
4. Efektiviteti në promovimin e prodhimit dhe i cilësisë së qëndrueshme të ushqimit nëpërmjet zhvillimit të një sektori konkurrues dhe inovativ agroushqimor-5
5. Efektiviteti i forcimit të kapacitetet institucionale dhe administrative drejt harmonizimit të Acquis Communautaire të BE-së në fushën e sigurisë ushqimore, shëndetit të kafshëve dhe të bimëve-3
6. Kosto – efektiviteti- 5

Për të bërë dallimin e opsioneve nga njëra-tjetra dhe me qëllim përzgjedhjen e opsionit më të mirë secili kriter është vlerësuar me një peshë specifike vlerësuar nga 1-5. Gjithashtu, secili kriter në varësi të peshës së tij, është vlerësuar me pikë përkatëse sipas shkallës së preferencës për çdo opsion për secilin kriter nga 0-5 ku 0 përfaqëson opsionin më pak të preferuar dhe 5 atë më të preferuarin.

Matrica e performancës: Matrica e performancës:

Kriteret	Pesha (Rëndësia relative)	Opsioni 0		Opsioni 1		Opsioni 2		Opsioni 3	
		Pikë	Vlera (= Pesha x pikë)	Pikë	Vlera (=Pesha x pikë)	Pikë	Vlera (=Pesha x pikë)	Pikë	Vlera (=Pesha x pikë)
Efektiviteti për përforsimin e mjedisit rregullator në funksion të	5	0	5	5	10	3	30	0	0

përmirësimi të mbrojtjes së shëndetit të konsumatorëve, shëndetit të kafshëve dhe shëndetit të bimëve									
Efektiviteti në ruajtjen dhe trajtimin e kujdesshëm të interesave të operatorëve të biznesit në fushën e sigurisë ushqimore	4	0	0	5	0	2	0	0	0
Efektiviteti në krijimin e aksesit të pakufizuar dhe rritjen e aftësive konkurruese për Shqipërinë në tregjet ndërkombëtare të ushqimit	5	0	0	5	0	0		0	0
Efektiviteti në promovimin e prodhimit dhe i cilësisë së qëndrueshme të ushqimit nëpërmjet zhvillimit të një sektori konkurrues dhe inovativ agroushqimor	5	0	0	5	0	4	0	0	0

Efektiviteti i forcimit të kapacitetet institucionale dhe administrative drejt harmonizimit të Acquis Communautaire të BE-së në fushën e sigurisë ushqimore, shëndetit të kafshëve dhe të bimëve	3	2	5	5	10	4	40	2	80
Kosto-efektiviteti	5	0	0	5	0	4	0	2	0
Pikët totale për secilin opsion	2			30		17			80

Analiza me shumë kriteret tregon se Opsioni 1, miratimi i projektligjit të ri “Për kontrollet zyrtare dhe veprimtari të tjera zyrtare të kryera për të garantuar zbatimin e legjislacionit mbi ushqimin dhe ushqimin për kafshë, rregullimeve mbi shëndetin dhe mirëqenien e kafshëve si dhe mbi shëndetin e bimëve dhe produkteve për mbrojtjen e bimëve në Republikën e Shqipërisë” është vlerësuar me më shumë pikë dhe është zgjedhur si opsionin i preferuar.

Çështje të zbatimit

- Shpjegoni se cila njësi do të jetë përgjegjëse për zbatimin e opsionit të zgjedhur.
- Shpjegoni pengesat e mundshme për zbatimin e opsionit të zgjedhur.
- Përkrahuesit masat që do të ndërmerren gjatë zbatimit për të arritur qëllimet e politikës.
- Specifikoni të gjitha kërkesat e përputhshmërisë dhe të zbatimit.

Institucionet dhe organet e ngarkuara nga ligji me zbatimin dhe monitorimin e ligjit për kontrollet zyrtare janë siç vijon:

Institucionet e parashikuara në projektligj dhe roli i tyre i detajuar

1. IPKZ – Institucioni Përgjegjës për Kryerjen e Kontrollit Zyrtar

- **Detyrat e tij:**

- ❖ Kryen kontrolle zyrtare ndaj operatorëve në fusha të tilla si siguria ushqimore, shëndeti dhe mirëqenia e kafshëve, shëndeti i bimëve dhe produktet për mbrojtjen e bimëve.
- ❖ Kontrolli bëhet pa njoftim paraprak, përveç rasteve ku dalja ka arsye të forta për t'u paralajmëruar.
- ❖ Zbaton kontrollin bazuar në risk, duke marrë parasysh historikun, karakteristikat e operatorëve dhe specifikat e OMGJ-ve (organizmave gjenetiksht të modifikuar) dhe etiketimin e produkteve.

- **Monitorimi i detyrave:**

- ❖ MBZHR mbledh raporte të rregullta nga IPKZ dhe i përdor për të vlerësuar performancën.
- ❖ Kontrolli realizohet përmes auditimeve teknike e administrative nga MBZHR.

2. IPAT – Institucioni Përgjegjës për kryerjen e aktiviteteve të tjera zyrtare

- **Detyrat e tij:**

- ❖ Mbetet përgjegjës për veprimtari zyrtare që nuk përfshihen në kontrollin zyrtar. Këto përfshijnë: verifikimin e dokumentacionit, auditime shtesë, vlerësime të mundshme të situatës, dhe aktivitete të tjera administrative lidhur me zbatimin ligjor.

- **Monitorimi i detyrave:**

- ❖ MBZHR ushtrohet kontroll teknik dhe administrativ mbi IPAT, duke përfshirë verifikimin e cilësisë së raporteve dhe objektivitetin e veprimeve të tij.

3. IPKPKK – Institucioni Përgjegjës për kryerjen e kontrollit zyrtar në Pikat e Kontrollit Kufitar

- **Detyrat e tij:**

- ❖ Kryen kontrolle zyrtare në pikat kufitare, mbi mallra si ushqim, bimë, kafshë, inpute bujqësore dhe produkte për mbrojtje bimë që hyjnë ose dalin nga territori i Shqipërisë.

- **Monitorimi i detyrave:**

- ❖ Funksionon në bashkëpunim të ngushtë me doganat dhe agjencitë kufitare.
- ❖ Raporton drejtpërdrejt tek MBZHR për rezultatet e kontrolleve dhe performancën, duke mundësuar një vlerësim të përbashkët dhe koordinim të mëtejshëm.

4. MBZHR – Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (autoriteti qendror)

- **Detyrat e saj:**

- ❖ Koordinon të gjithë mekanizmin e kontrolleve zyrtare sipas projektligjit.

- ❖ Siguron monitorimin e përgjithshëm dhe administrativ të IPKZ, IPAT dhe IPKPKK.
- ❖ Pranon, verifikon dhe analizon raporte nga institucionet e reja dhe ndërhyjnë për përmirësim kur është e nevojshme.
- ❖ Përgjigjet për raportime ndaj institucioneve ndërkombëtare (p.sh., Komisioni Europian), në kuadër të kapitujve 11 dhe 12 të integritetit.

Pengesat e mundshme gjatë zbatimit të opsionit të zgjedhur mund të jenë:

1. Kapaciteti institucional dhe njerëzor:

Një nga sfidat kryesore është sigurimi i kapaciteteve të mjaftueshme institucionale dhe stafit të trajnuar dhe të kualifikuar për zbatimin efektiv të projektligjit.

2. Buxheti dhe burimet teknologjike;

Mungesa e fondeve të mjaftueshme dhe investimeve në teknologji mund të pengojë funksionimin e duhur dhe modernizimin e sistemeve të kontrollit.

3. Bashkëpunimi ndërinstitutional dhe sektori publik&privat:

Koordinimi i dobët dhe mungesa e bashkëpunimit mes institucioneve dhe midis sektorit publik dhe atij privat mund të krijojë vështirësi në zbatimin e kontrolleve. zyrtare.

4. Mbrojtja dhe menaxhimi i të dhënave:

Garantimi i sigurisë, konfidencialitetit dhe menaxhimit korrekt të të dhënave përbën një sfidë të rëndësishme në përputhje me kërkesat ligjore dhe teknologjike.

5. Zbatimi efikas dhe monitorimi:

Nevojitet një mekanizëm i fortë për zbatimin dhe monitorimin e masave të parashikuara, në mënyrë që të sigurohet respektimi i plotë i rregullave dhe reagim i shpejtë ndaj shkeljeve.

Të gjitha këto mund t'i vonojnë efektet e pritshme pozitive të ligjit, por gjithsesi nuk e ndalin zbatimin e tij të plotë në të ardhmen.

Disa nga masat që do të ndërmerren gjatë zbatimit për të arritur qëllimet e politikës janë:

1. Forcimi i kapaciteteve institucionale dhe trajnimi i stafit

Investimi në trajnime të specializuara dhe zhvillimin e aftësive teknike të punonjësve të autoriteteve kompetente do të ndihmojë për të përballuar fluksin e punës dhe për të rritur efikasitetin e kontrolleve.

2. Sigurimi i fondeve dhe modernizimi teknologjik

Krijimi i një buxheti të qëndrueshëm dhe investimet në teknologji të avancuar, si sistemet elektronike të menaxhimit të informacionit, do të përmirësojnë kapacitetet për mbledhjen dhe analizimin e të dhënave.

3. Rritja e bashkëpunimit ndërinstitutional dhe me sektorin privat

Vendosja e mekanizmave formalë të komunikimit dhe koordinimit mes autoriteteve të ndryshme dhe subjekteve private do të rrisë transparencën dhe do të lehtësojë shkëmbimin e informacionit.

4. Zhvillimi i protokolleve të mbrojtjes së të dhënave

Implementimi i standardeve të forta për sigurinë dhe konfidencialitetin e të dhënave do të sigurojë respektimin e ligjit dhe besimin e palëve të përfshira në proces.

5. Krijimi i mekanizmave të monitorimit dhe raportimit

Vendosja e sistemeve të monitorimit të vazhdueshëm dhe të raportimit të shkeljeve do të mundësojë reagim të shpejtë ndaj sfidave dhe do të përmirësojë zbatimin e ligjit në terren.

Faza e shqyrtimit/vlerësimit

- *Jepni një përshkrim të përmbledhur të masave të monitorimit dhe të vlerësimit.*
- *Identifikoni kriteret/treguesit për të matur arritjen e qëllimeve ose progresin drejt tyre.*

Për të kryer një monitorim sa më efikas të zbatimit të projektligjit do të përdoren dhe shërbejnë edhe:

1. Numri i kontrolleve zyrtare të kryera- është tregues i volumeve dhe shtrirjes së veprimtarisë inspektuese në terren (vjetore/mujore, sipas sektorëve: ushqim, kafshë, bimë, etj).
2. Numri i shkeljeve të identifikuara dhe masave të marra – mundëson vlerësimin e efektivitetit të kontrolleve dhe zbatimit të ligjit në praktikë.
3. Shkalla e përshtatjes së operatorëve me kërkesat ligjore -vlerësuar në përqindje numri i subjekteve që respektojnë detyrimet ligjore pas kontrolleve (p.sh. rritje e përputhshmërisë me kalimin e kohës).
4. Numri i trajnimeve të kryera dhe pjesëmarrësve të trajnuar- njësi matëse matës së progresit të forcimit të kapaciteteve njerëzore.
5. Funksionaliteti i sistemit të menaxhimit të informacionit- si p.sh përqindja e kontrolleve të raportuara në sistem, koha mesatare e përpunimit të të dhënave.
6. Numri i laboratorëve të akredituar dhe analizave të kryera- është tregues i nivelit të përmirësimit të kapaciteteve teknike për diagnostikim dhe verifikim.
7. Numri i certifikatave dhe vërtetimeve zyrtare të lëshuara- njësi matëse i efikasitetit të procedurave administrative dhe zbatimit të standardeve.
8. Numri i rasteve të raportuara dhe trajtuara për mospërputhshmëri- si p.sh. sa raste janë ndjekur me masa korrigjuese, sa janë adresuar me penalitete, etj.
9. Koha mesatare e reagimit ndaj rreziqeve të identifikuara- është tregues i aftësisë për të reaguar shpejt në situata emergjente apo të jashtëzakonshme.
10. Frekuenca e auditimeve të brendshme dhe të jashtme- njësi matëse e përpjekjeve për kontroll cilësor dhe përmirësim të vazhdueshëm institucional.

Për të matur arritjen e objektivave të programeve të çrrënjësjes dhe për të siguruar një proces të efektshëm monitorimi, kriteret e matjes duhet të jenë specifike, të matshme, të arritshme, relevante dhe të përcaktuara në kohë (SMART). Më poshtë paraqiten disa prej tyre:

1. Shkalla e përshtatjes së operatorëve me kërkesat ligjore 2 vite pas miratimit të projektligjit;
2. Numri i laboratorëve të akredituar dhe analizave të kryera 2 vite pas miratimit të projektligjit;
3. Funksionaliteti i sistemit të menaxhimit të informacionit gjatë vitit të parë pas miratimit të projektligjit;
4. Niveli i investimeve në këtë sektor krahasuar me periudhen përpara miratimit të projektligjit;

5. Numri i shkeljeve të identifikuara dhe masave të marra gjatë vitit të parë pas miratimit të projektligjit.

Raporti i vlerësimit të ndikimit - Shtojca2/a

Tabela: Vlera aktuale neto në total (VAN) - kostot dhe përfitimet me vlerë monetare të përcaktuar në milionë lekë e zbritur për 10 vjet (Vlera aktuale e kostos dhe vlera aktuale e përfitimit); krahasuar me status quo-në.

	Viti 1	Viti 2	Viti 3	Viti 4	Viti 5	Viti 6	Viti 7	Viti 8	Viti 9	Viti 10
Faktorizbritës										
Kosto për buxhetin – njëherë										
Kosto për buxhetin – në vazhdim										
Kosto për biznesin – njëherë										
Kosto për biznesin – në vazhdim										
Kosto për grupet e tjera – njëherë										
Kosto për grupet e tjera – në vazhdim										
Kosto në total										
Kosto e zbritur në total = Kosto në total x faktorizbritës										
Përfitimi për buxhetin – në vazhdim										
Përfitimi për biznesin – njëherë										
Përfitimi për biznesin – në vazhdim										
Përfitimi për grupet e tjera – njëherë										
Përfitimi për grupet e tjera – në vazhdim										
Kosto për buxhetin – në vazhdim										
Përfitimi në total										
Përfitimi i zbritur në total = Përfitimi në total x faktorizbritës										
Vlera aktuale e kostos në total										
Vlera aktuale e përfitimit në total										

Vlera aktuale neto (VAN) = Vlera aktuale e përfitimit në total – Vlera aktuale e kostos në total	
---	--

Raporti i vlerësimit të ndikimit - Shtojca2/b

Tabelë: Vlera aktuale neto në total e çdo opsiioni

Opsioni	Vlera aktuale në milionëlekë		Vlera aktuale neto në milionëlekë
	Kosto	Përfitimi	
Opsioni 1			
Opsioni 2			